

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónap ..... 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre ..... 28 korona.
Egy hónap ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
6-hasábos petit sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér

Nyitási ára 40 fillér.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában
TELEFON-SZÁM: 332.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut. 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

Arad, 1908.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Vasárnap, május 10.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezércikk: A léha Arad.
- A kukik.
- Cement szállókaró-gyár a hegyalján.
- A csanádi püspökség.
- A daniosi bűnpör.
- A király fia.
- Itt a kabaré.
- Hét nap hangulatai.
- Egy kávé emlékiratal.
- Szervezik a kulturát.
- Tarkaságok.
- Lemondott a lözda elnöke.
- A házasszonyok réme.
- Óngyilkos urileány.
- Aradi kabaré.
- Tarca: Életem, szerelmem, szenvedéseim. Irta: báró Splényiné, Freystädter Flóra.

A léha Arad.

Arad, május 9.

Kabaré-ügyi bizottsága nincs a városnak, orfeum örei sincsenek. A kabarék és a santánok megadnák ennek a főkéllékeit: az ingyen páholyt és az öltözőkhöz vezető szabad bejáratot, de a város így is alig lesz hajlandó ezt a testületet megalkotni. Ellenkezik ez azzal a nagyképű felfogással, a mely a színháznál mindenben kulturmissziót lát, de egyéb szellemi szórakozásokban pusztá vendéglőipart. A Gretchenek és az elvámolni valók a hatóság zöld asztalai elé valók; jegyzőkönyveket vesznek fel arról, hogy a társulathoz egy másod-siheder kívánatik, nem kevésbé közügy az is, hogy a női kar a finomultabb izléseknek megfelelően kiegészítendő, vagy fölfrissítendő; de minden más, másutt történő szellemi kiszolgálása a publikumnak már csak a főkapitány,

mint erkölcsrendészeti hatóság alá tartozik.

És ime, mihelyt a színházi előadásokkal együtt az orfeumok tilalmi évszaka lejárt, hihetetlen ostromban jönnek Arad ellen a könnyebb válfajú szórakozások képviselői. Két kabaré, egy variéte, két cirkususz, — és hihetőleg néhány női zenekar is, amely ép azért marad divatban, mert az ördögnek se kell. Ennyi minden, — egyszerre? Bizonyára ez az, amit a francia *embarras de richesse*-nek nevez és a mi parasztnyelven annyit tesz, hogy kevesebb, több lenne. Ennyi mindenre telik néző az aradi publikumból, amelyet még az egy színházra is kevésnek tart a szingigazgató? Vagy annyira kiéhezett a publikum az erkölcstelen szórakozásra, hogy most nagy kanállal kell az étvágyát kibékíteni?

Színház csak egy van, orfeum és kabaré ellenben tizenkettő. (Sértésnek ne vegye a szabadalmazott kultúra ház, hogy a tingl tanglival együtt emlegetjük. Akárhogy vesszük: ha az orfeum, a könnyű deszka nem is emelkedett hozzá, a színház mindenestre lebecsült az orfeum közelébe.) Az aránytalanságból nem az következik, hogy több színház legyen. Ehhez mindenesetre nőni kell még az intelligenciát jelentő csoportoknak. Hanem az már nem ártana, ha orfeum, kabaré, variéte, vagy akárminő neve van: a maga évadjában szintén csak egy, vagy egykettő lenne.

Talán mégse olyan csitri, rendőrségtisztai reszortba való kérdés ez, aminek ma látjuk. Kettős oldala van: erkölcsi is, meg művészeti. Hát érdemes a

fontoskodások idejéből néhány percet erre ellopni.

A nyári társulatok, mulatók tultengése kész veszedelem a könnyelműségnek olyan fogékony földjén, mint aminő a marosparti bőrzé fészek. Az ide tóduló daltársulatok legtöbbször a műsor, a hangtalan ének, a humor nélkül való bohózat és az öltözetben szűkölködő tánc csak előfüggönye a mögé húzódó pezsgőzésnek és mellékleteinek. Ezt igaz, senkinek se lehet megtiltani, különösen Aradon nem, a hol minden vidéki városok között legszabadabban lehet tönkremenni: de ilyen szaporát alkalmat nyújtani talán még se jó. Nem sajnáljuk vendéglős-polgártársainktól a kedvező üzletet, amely a disznóságok szezonjával rájuk virrad; de elvégre rájuk is célszerűbb, ha a vendégeik mértékletes fogyasztás mellett megmaradnak, mint hogyha azok egy része lezüllik, vagy öngyilkossá lesz.

S művészi oldala is van a dolognak? . . . Igen. A medvetáncoltatásban is van sablon és van művészet, utánczás és önállóság, szürke mozdulat és ötlet. Ugy érezzük, vannak, akik a breittlit művészi értékben ma is egy vonalon állónak hiszik a medve-táncoltatókkal: azért kellett ezt a vastag hasonlatot használni. De vannak, akik tudják, hogy az orfeum, különösen annak az irodalommal pajtászkodó fajtája: a kabaré, igen sok értéket, szépet és mulattatót tud szolgáltatni a hiveinek. Van közöttük, amelyet a színháztól már csak a formabeli eltérés különböztet meg, egyébként azonban nem áll alatta amannak. Már most: ha a színházi szünet alatt egyszerre csak egy ilyen

Életem, szerelmeim, szenvedéseim

Irta: báró Splényiné, Freystädter Flóra.

(A napokban szenzációs tartalmu és nagy feltűnést keltő könyv jelent meg. „Életem, szerelmeim, szenvedéseim” címmel. Az írja báró Splényiné, Freystädter Flóra asszony, a saját könnyelműsége következtében az előkelő társaságokból kiközösített mágnáshölgy, aki az utóbbi időben virágáruval keresi kenyerét. Most könyvben adta ki viharokban gazdag élete történetét. A könyv a minap érkezett Aradra és a Weisz és Klein cég üzletében 2 korona 50 fillérért kapható. Az önvallomásokból közöljük a legizgatóbbat, amelynek a címe: *Az átváltozó művészek szerelmei.*

Szerelmes szívemet egymásután érték a legkeserűbb csalódások. Akit azért szerettem, mert férfias volt, az brutális lett, akiben finomságot kerestem, az elaljasodott volt. Akit későbbi életem folyamán önzetlennek hittem, az kizsákmányolt. — Én szívem legtisztább érzéseit vittem szerelmemhez és gunyakaj volt felelet hiszékenységre. Harminc férfit kellett volna egygyé gyurnom, ha boldog akartam lenni, mind a harmincből kiragadni valami nemeset, hogy ideált alkothassak belőle, akit szeret-hetek.

Páris is untatott, előzönlötték a kis pénzü nyári idegenek, sovány, lapos mellű német nők, fapipás angolok: aki tehette, menekült a nyár elől. May grófnővel sétáltam az utcán, amikor öles plakátok keltették fel a figyelmemet, melyek Fregolit, a híres átváltozó művészt hirdették. Szürke, unalmas est: volt, hát elmentünk a Folies Bergère-be. A zsufolásig megtelt nézőtér zibongva, zugva társalgott. Mi nem igen láttunk már ismerőst körüljártatott látcsövünkön s így egész édeklődésünk az előadás felé irányult.

Fregoli ősmert előadása az első alkalommal mindenkit meg kelt, hogy lépjen. Csodálatos ügyessége, végtelen finoman kidolgozott szemfényvesztése, emberfeletti rugalmassága s a látszólag törekenyen karcsu alakjának hatalmas fizikuma mindenkit elragadott. Örült tapsvihar zugott végig a nézőtérre, ő megvillogatta fehér fogsorát, hajlongott, az előadásnak vége volt. A foyerban egy szerencsén komorna olaszul megszólított:

— Uram, Fregoli nagyon kéri a bárónőt, hogy őt mikor fogadhatná?

— Fregoli engem kérdeztet? ismételt meglepően.

— Igen, válaszolt a kedves kis fekete leány, sőt, hogy megerősítse, miszerint nem tévedett, teljes nevemen nevezett.

— Holnap déiben várom a Bois de Boulogne-beli villámban, válaszoltam most már.

Hazamenet eltűnődünk May grófnővel, hogy ez az ördögi ember nyolc személyes darabot játszik egymaga, amellett bűvész, szemfényvesztő, zenebohóc, erőművész, énekes, gyorsrajzoló és mit tudom még mi: de mindezeket kívül ráér a nézőtér páholyaiból egy nőt kikeresni, annak a nevét megtudakolni s ahelyett, hogy vizes lepedőbe göngyölve kipihenné fáradalmait, randevut kér és szerelemre vágyik. A csodaember másnap eljött. Szeretreméltó gyors olasz szóadatával szinte elkábított. Olaszul gyermekkorom óta beszéltem, sőt Petrarcatól D'Annunzioig ismertem írókat, csak kevés gyakorlatom volt utolsó időben a társalgásban. Fregoli arra is ajánkozott, hogy napi egy frankért gyakorlati órákat ad. S ez a rémes munkaerő ember tanított is, naponta öt órán át, de nem mindig dallamos nyelvükre, mert — egy tárgyhöz nem volt sokáig türelme. Később leleplezte előttem önmagát, megismertett ravaszul berendezett és kitűnően besztott truppjával, egy harminc tagból álló artista társasággal, kik a sok pénzt kereső Fregoli vezetése alatt beutazták egész Európát s most a Balkánra készültek.

— Nem kísérne el bennünket bárónő? kérdezte egyszer tőlem.

Nekem tetszett a kalandos terv, mert beiratott társalkodónommal együtt a truppjába és beleegyeztem. Elbucsztam barátaimtól, kik

társulat játszhatna itt, nem véve ki még a cirkuszt se: akkor az az egy bizonyára a javából való lenne, olyan, amelyben az ember boszúságtól és émelyedéstől ment szórakozást, tiszta élvezetet kapna. A verseny szabadsága löbnyire a selejttest ingerli a munkára; a jobb, előkelőbb a biztosat keresi. Ha ez a pár hét mindenkor csak egy vállalatnak lenne biztosítva, akkor nem jönnének ide elsőrendű csillagoknak a főváros kevésbé ismert mulatóinak hölgyei és urai. Es egy orfeum nem adna olyan bő alkalmat a korhelykedésre, mint őt.

Az általános vélemény ma még az, hogy ehhez se a főkapitánynak, se a hatóságnak nem lehet köze. Lehet: de akkor ehhez bővebb magyarázat kellene. Az tudnillik: mért van köze az én szórakozásomhoz a hatóságnak októbertől májusig és mért nem tartozik azzal törődni májustól októberig? Ha a szellemi szórakozásnak, annak a nemesnek, amelyet a színház nyújt, hatása van a műveltségre, az izlésre, az erkölcsökre, meg mit tudom én mire, — s ha a hatóság mindezek miatt közügynek tekinti a színház dolgait, akkor közérdek az is, hogy a sok szép és üdvös hatás, amelyet én a színház levegőjével magamba szívtam, az orfeumkertekben és kabaréfűst alatt ne vesszen semmivé, ne a'jasodjon el.

A kik furcsát találnak ebben az okfejtésben, vigasztalódjanak azzal, hogy volt idő, amikor a színházat se tartották sokkal komolyabb, több erkölcsi tartalommal bíró valaminek, mint a minőnek ma az orfeumot, sőt a kabarét is tartja a közfelfogás. Azok a porladó szülők, akik azóta művész-óriássá vált fiukat kiátkozták, mert komédiás lett, tanúságot tehetnének erről, ha föltámadnának. Az olyan orfeum, amelyben a híres Steinhart humora árad szét, az olyan kabaré, amelyet Nagy Endre ötletei kuszálnak a nyüzsgő egészszé, — már nem tartozik a korcsmaipar szférájába és az nem a dorbézolás vignettája. Ez is művészet, amelyet igaz, kár lenne kabaré-ügyi bizottsággal, orfeum-örökkel megnyomorítani, de a maihoz hasonló mó-

don szabadjára hagyni sokszoros véték. A nagy fejfájásban, amelyet a város hatósága egészen apró ügyeknek szentel, kereshetne módot arra, hogy a nyári, löbnyű szórakozásokban csak az kapjon teret itt, a mi egy ily város izléséhez, igényeihez illő és aminek egyéb hivatása is van, minthogy az ugynevezett gyökereket tenyészesse.

A kulik.

A képviselőház ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —
Budapest, május 9.

A képviselőház mai ülése elég egyhangu volt. Csak az ülés végén volt némi elevenség, amikor Rakovszky Béla kijelentette, hogy a földművelő nép sorsán javítani kellene. Ha nem akarnak dolgozni az igaztól elbolondított munkások, akkor kulikat kell hozatni, mert azokból is lehetne jó magyart nevelni.

Az ülés különben így folyt le:

Rakovszky István elnök: az ülésen. Bene István a számvizsgáló-bizottság előadója jelentést tesz a Czávossy féle ügyben, a darabont szolgáló költségelőről, a mire nézve a jogügyi igazgató-óság megszűntetési javaslatot tett.

Andrássy Gyula gróf belügyminiszter bejeljeszi a kivándorlási törvényjavaslatot. (Eljenzés)

A jegyző jelenti, hogy az indítványkönyvbe Sziklay O. 16 és huszonhárom társa indítványt jegyezt be a pozsony—bécsi vasútról. (Nagy zaj)

Kmetz Károly: Már megint az a vasút!

Az interpellációs könyvbe Pető Sándor a tanítók szervezkedéséről, Lukinics Ödön két helyiérdeklő dologról terjesztett be indítványt.

(A horvát miniszter.)

Josipovich horvát miniszter szóval fel ezután és a horvátok élénk ellentmondással közben röviden visszautasítja a Supilo tegnapi beszédében reá vonatkozó állításokat.

(A nemzeti párt helyzete.)

Hodza Milán első sorban a nemzeti-párt helyzetéről beszél. Amíg ennek sarkalatos első programja beiktatva nem lesz addig nem lesz politikai nyugalom Magyarországon. Mi ezt már akkor követeltük, amikor a Fejérváry-kormányának még híre sem volt. A nemzetiségekkel szemben felhozták itt a lengyelek példájára, a

mely azonban egyáltalában nem áll meg itt. Régen a függetlenségi pártnak is volt annyi bátorsága, hogy a nemzeti kérdés törvényes megoldását követelje. Ma csak egy csekély pártfőredék van ezen az állásponton. Foglalkozik Andrássy Gyula grófnak azzal a nyilatkozatával, amely a jövő parlament kialakulását írtette. A nemzetiségek szempontjából óriási fontossága van az általános választói jognak, mert egyedül ezen az uton intézkednek el a régen vajudé kérdések. Fontos, hogy a parlament csinálja meg ezt a választói jogot s ne nyuljon bele semmiféle felsőbb kéz. Javasolja, hogy a kormány az általános választói jogról szóló törvényjavaslatot még a költségvetési tárgyalások alatt adja be.

Vrbanits Ferenc: A magyar-horvát pénzügyi kiegyezéssel foglalkozik s kifejti, hogy Horvátország évente milliókkal karosodik a ma állapot miatt. Autonóm költségelre nem a bevétel negyvennégy százalékát kapja, hanem csak egyes részort negyvennégy százalékát. Ez tarthatatlan állapot. A költségvetést egész más-képen kellett volna megszerkeszteni. Már azért is hibás a költségvetés, mert olyan tételek vannak benne, amelyekhez a horvátoknak semmi közük s az általános vitában a hásszabályok szerint mégis hozzászólnak.

(Az erélyes elnök.)

Supilo Ferenc magyar nyelven válaszol Josipovics miniszter beszédére személyes megtámadás címén és idézi Josipovicsnak múlt évi és mai beszédét.

Rakovszky István elnök figyelmezteti a szónokot, hogy ez nem személyes megtámadás, hanem polemika.

Supilo tovább polemizál Josipovicsal, mire az elnök megvonja tőle a szót.

(A kulik.)

Ezután Rakovszky Béla néppárti szóval fel a költségvetéshez. Azt fejtegeti, hogy az ipart mesterséges uton, vagy állami támogatás útján nem lehet megteremteni. Ezen az uton könnyen válságba kerül a nemzet. Sokkal jobban szeretne volna, ha az ipar erőszakos pártolása helyett a földművelő osztály helyzetének javítására áldozott volna többet a kormány a költségvetésben. A gazdáknak is szervezkedniök kellene a szociálistákkal szemben. Mi lenne akkor, ha a gazdasági munkákra kulikat alkalmaznának?

Molnár Jenő: Mi lesz akkor a magyar-fajjal?

Rakovszky Béla: Meg van győződve arról, hogy rövid idő múlva a kulikban is volna annyi magyar vér, mint Molnár Jenőben. (Derültség.) A nemzeti kérdésről szólva, kijelenti, hogy Bánffy sovinizmusából nem kér, mert az jóra nem vezet. Senkitől anyanyelvét)

elszédtek a francia fürdőhelyeken és mentem az-artistákkal.

Uj környezetem roppant érdekelt. Fregoli gyermekeitől kezdve egészen egy öreg di-zlet-festőig minden életkor volt köztük képviselve, de temperamentum dolgában egyik sem adhatta előnyt a másiknak. Három kupét foglaltunk le, hanem ott olyan láрма, hangos évődés, felhevült vitakozás és elmérgesedett civódás folyt á landóan, hogy csak vasidegek bírták ki. Az Orient Express vonalán utaztunk, első állomás-helyiünk Budapest volt. Azt a kis kedves, buti arcu szudáni leányt, aki a Folies-Bergère foyerjában megszólított, nagyon megszerettem. A gavallér Fregoli előbb beosztotta őt mellém komornának, később nekem ajándékozta. Követett is innét kezdve, mint egy hűséges eb, változatos életem további folyamán, amíg csak követhetett. Két heti budapesti vendégszereplésünk ideje alatt alig mutatkoztam az utcán. Esténként végignézttem az előadást, a nappalok már bágyasztó meleg volt és végtelenül örültem, amikor legalább annyi változatosság jött az életünkbe, hogy elutaztunk Szófiába. Fregoli Bécsbe ment egy vendégtájkra kötelező szerződés megkötése végett és két nap múlva ígérkezett utánunk. Társulatának szellemi feje, összes bűvész machinációinak titkos társa. Ronella, egy csodaszép olasz típus, szórakoztatott főnöke távollétében. Még egy imádott volt a truppan, Fregoli öccse, egy törékeny, magas, husz éves fiú, akinek az arcáról szenvedést és néma szemrehányást olvastam

le, valahányszor bátyját melegebb pillantással kísérttem. Szerencsétlenségemre flirtolni kezdettem Ronellával s ez a körülmény csaknem tönkretette Fregoli virágzó vállalkozását, mert Szófiába érve Ronella, minden titkok letéteményese, ki nélkül Fregoli szenzációs mutatványai illuzóriusakká váltak, mindenáron szökésre akart rábeszélni. Már szívesen visszavonultam volna a pajzán játéktól, de lobbanékony vérű olaszom hevesen ostromolt bennem két lélek küzdött. A jobbik teljes erejével tiltakozott a család gondolata ellen is, mert kezdetem érezni, hogy szeretem, nagyon szeretem Fregolit és nem akarok fájdalmat okozni neki, de a rosszabbik lelkem unszolt, mint egy ördög, lábba borította véretem s halántékomon megpattanásig lüktetett az ér, ha Ronella megfogta a kezemet. Ha legalább mellettem lett volna Fregoli, hogy bekapaszkodjam, hogy megerősítsen, de Bécsben három napot késett és én el voltam veszve. A Borisova Gradinába kocsiztam ki Ronellával, mikor Fregoli megérkezett, s mire hazamentünk, mindent tudott az öccse révén. Leirhatlan fájdalom fogott el feldult arca láttán s úgy éreztem bűnösségemet, hogy legszívesebben lábaihoz borultam volna, hogy bocsánatáért esdekeljek.

Szobámba érkezve komornám elvette a kalapot s én szólanul ültem le egy karosszékre. Ronella mellettem foglalt helyet és tetetett egykedvűséggel nézett ki a szálló ablakán. Fregoli halványan sodort cigarettát egy fejedelmi ajándékba kapott, gyémántokkal ki-

rakott szelencéjéből, aztán rágyújtott és idegesen kezdett szobámban alá és fel sétálni. Ez a hangtalan jelenet husz percig tartott, de nekem maga volt az örökkévalóság. Mindháromunkban forrt az indulat. Fregolin úgy látszott, hogy csak sértett húsága liheg boszuért. Én sohase szerettem úgy őt, mint ebben a komor percben. Ronella várakozó álláspontra helyezkedett, türelmetlenségét már nem tudta titkolni. Fregoli végre megállt előttem. Finom metszésű ajkai szögletében keserű guny és egy kis szánakozó lebecsülés volt. Csak végignézttem rajtam, de ebben a tekintetben erő volt és egy demosthenesi szónoklattal fölért. Majd hirtelen Ronella felé fordult s egy hirtelen mozdulattal égő cigarettáját arcába vágta.

Ronella vadálati, hörgő kiáltással ugrott fel, herkulési alakja remegett a dühtől és rá akarta vetni magát Fregolira, aki fejét a váll közbe huzva védelmi állásba helyezkedett, mint egy vadmacska. Én sikoltva és egész testemben remegve állottam a két ember közé.

A kiáltásokra berohant Fregoli öccse, nyomában gyermekei s a két férfi megszegyenülten bocsátotta le karjait. A vihar legalább egyelőre elült. Iszonyu éjszakám volt. Felöltözve ültem ágyamon és szemrehányásokkal illetem önmagamot. Keserűség fogott el és talán most első ízben nem vigasztalt meg legyeztetett húságom, hogy két ferró, délszaki ember viaskodik értem. Két óra tájban halk kopogtatás hallatszott ajtómon és nesztelen léptekkel bejött a fiatal Fregoli. Arca szokot-

alvonni nem lehet. (Taps a nemzeiségielnél) Jó közigazgatás kell és az államnak atyai gondoskodása mindenkiről faj és nemzetiségi különbség nélkül, hogy így mindenki büszkeséggel vallja magát magyarnak. A költségvetést elfogadja.

Molnár Jenő személyes kérdésben szólal fel. Szokatlanul és méltánytalanul tartja Rakovszky ellené intézett támadását. Ő régi képviselő, jó hazafi és egyik legmagyarabb városi képviselő.

Rakovszky Béla kijelenti, hogy Molnár Jenőt megtámadni nem akarta.

(Interpellációk.)

Ezután következnek az interpellációk.

Pető Sándor a szabad tanítási egyesület alapszabályainak meg nem erősítése dolgában interpellálja a kultuszminisztert.

Josipovics Imre horvát miniszter válaszol még több hozzá intézett interpellációra, mire az ülés véget ért.

Cement szőlőkaró-gyár a Hegyalján.

Egy érdekes találmány.

Arad, május 9.

Mióta Aradhegyalján filoxera által elpusztított szőlőinket felújítottuk, a szőlőművelés megszűnt uralom kedvtelés lenni. Ma már igen sok családnak a megélhetés, sőt a jólét alapját képezi szőlőbirtoka és így csak természetes, hogy a szőlőművelésnél éppen olyan belterjes gazdálkodást kell üznünk, mint a mezőgazdaságnál. A legutóbbi években a mindennapi élet összes kellékei aránytalanul megrágtak, a többi között a munkabér is. Nyilvánvaló, hogy a viszonyoknak megfelelően úgy kell gazdálkodási üzemünket berendezni, miszerint a magasabb munkabér mellett is jövedelmező legyen a szőlőművelés és ezen cél felé való törekvésünkbe oly sokoldalú befolyás érvényesül, hogy minden alkalmat meg kell ragadnunk, ha az üzemünk költségeiben megtakarítást kínál.

A szőlőművelés hegyaljánkon szálvesszős, azaz, az egyéves csapon metszéskor egy 12-15 szemes venyigét hagyunk azon célból, hogy erről a vesszőről a töke erejének megfelelően nagyobb számú fűrtöt nyerjünk. Ezen vessző köralakban kilesz kötve és ehez természetesen karó szükségeltetik.

Idáig általában fából hasított karókat használtunk. Az I. osztályu tölgyfakaró körülbelül 10-12 évig megfelel és innen van az, hogy szőlőink újratelepítése óta a mostani években állott elő a legnagyobb karósziükséglet, mivel azóta a karó tartóssági idejének megfelelően éppen ezen években kell azokat ujjakkal pótolnunk. Csak hogy úgy amint minden faanyag, éppen úgy a karónak alkalmas fa is megrágtak és manapság már az I. osztályu tölgyfakaró beszerzése oly áldozattal jár, mely alig áll arányban a várható eredménnyel, azaz szőlőink nem oly jövedelmezők, hogy a karó pótlásra gyakran és sokat áldozhassunk.

Nagy vívmánynak és szerencsének kell tehát tartanunk Dániel D-zső ur találmányát, mely biztos kilátást nyújt arra, hogy az előbb leírt terhes kiadást oly karóra fordíthatjuk ezután, mely a mai viszonyokkal szemben örökösnek mondható és beszerzési ára mégsem éri el az aránylag rövid ideig tartó I. osztályu tölgyfa karó kétszeres árát. A cement szőlőkaróról, vagyis a sodronyváz beton karóról van szó, melynek tartóssága az anyagnál fogva örökösnek mondható és az érdemes feltaláló mellett a legnagyobb örömmel üdvözölhetjük azon férfiakat, akik a helyzet magaslatán állva komolyan foglalkoznak azzal, hogy hegyaljánk gócpontján, Gyorokon, részvénytársasági alapon gyűjtött tőkével egy cement szőlőkaró gyárat létesítsenek.

Tudomásom szerint Eszéken már is lesz előállítva gyárilag cement karó, mely azonban nem áll egyébből, mint egy két méter hosszú cementtel bevont sodronyból. Alakja gömbölyű, átmérője ca. 1 1/2 centiméter. De ez nem is vált be, amennyiben könnyen törik és nem állja az évszakok különböző időjárását se ki.

A sodronyváz beton karó ezzel szemben a sodronyváz által ellenállóképes és az időjárás viszontagságai ellen telítve van oly formán, hogy beléje nedvesség nem hatolhat. Formája a venyige hozzákötésére igen alkalmas, szállítása és kezelése könnyű. Sulya egyenlő a tölgyfa karóval. Próbábul nagy erővel a kemény parketpadlóra dobott Dániel-féle cement karón semmi változás sem áll elő és hogy alkalmazása előnyös, könnyen kitűnik a következő számításból:

Egy első osztályu szárított tölgyfa karó 12 évig tart, belekerül ma 10 fillérbe, egy sodronyvázos Dániel-féle beton karó, habár örökösnek tartom, mondjuk eltart 20 évig. Már most ha 10 fillérbe került 12 évig a tölgyfa karó és a cement karónak az ára 16 fillér, akkor 8 évig a beton karó 6 fillérért szolgál.

A szőlőgazdák körében az iránt támadt aggodalom, hogy valjon a nap hevének kitett cement karó nem hevül-e föl annyira, hogy a hozzá kötött fiatal hajtást lefonnyasztja. Ezen aggodalom eloszttására egyszerűen fölhozom azon

körülményt, hogy a fiatal hajtások a nálunk divó szálvesszős szőlőművelésnél sohasem lesznek közvetlen a karóhoz kikötve, hanem a karikához és a karikán lévő azon hajtások, amelyek hosszúságuknál fogva mégis a karóhoz volnának kötendők, rendszerint a fűrt fölött a harmadik levélnél amugy is eltávolítottatnak.

Mindezeket összevéve főképen szőlőművelési szakszempontból újbóli és örömmel üdvözöljük a szerencsés kezű feltalálót, ki találmánya számára a szabadalmat már meg is kereste, valamint azon lelkes férfiakat, kik a gyár létesítésén fáradoznak.

A karókat különben Ménes-Gyorokon, Kúviban és Kovaszinon lehet kapni, a község-házánál.

Szabó Zoltán

A csanádi püspökség.

— A múlt és jelen. —

Közzli: Osztie Andor.

A csanádi egyházmegye új püspökét, dr. Csernoch Jánost, aki Szent György napján egészen zajtalanul, minden ünnepies fogadás mellőzésével vonult be székvárosába, ma iktatják be püspöki székébe.

Az intronizálás annál nagyobb lelkesedéssel és fényes ünnepek kíséretében megy végbe. A felszentelést és beiktatást báró Hornig Károly veszprémi püspök végzi, dr. Hosszu László lugosi gör. kath. püspök és Németh József folsz. püspök, csanádi nagyprépost segédlete mellett.

Ezen alkalmából érdekesnek tartjuk futó pillanatot vetni e jeles egyházmegye múltjára és jelenére.

A „csanádi“ püspöki megye nevét a Maros partjára épített „Csanád“ nevű várostól nyerte. Alapította pedig Szt. István első apostoli királyunk, amint a följegyzések bizonyítják.

A Maros, Tisza, Duna közt s így a torontáli részen is birtokos és végvidéki parancsnok Achtum vala. Vallására nézve görög, aki a bizánci császár s a konstantinápolyi pátriárka támogatásában, önerejében, nagy vagyonában s vitéz katonáiban bizakodva, vonakodott szt. István apostoli királynak engedelmeskedni, miért is Achtum megfékezésére „Csanád“ nevű vezérét küldötte, aki éppen Achtum táborából menekült szt. István seregeihez. A csata az

lanul nyugodt volt, csak két fekete szemé fénylett, szinte forforeszkált a rosszul világított szobában.

— Mi történik most kettőjük között? kérdeztem sűrűtőleg.

— Bárónő nagy bajt csinált. Válaszolt ő kitérőleg.

— Beszéljen, az égre kérem, beszéljen.

— Mindent el fogok mondani.

— Párbajozni fognak?

— Igen. De az nem minden. A párbajtól nem félttem bátyámat, mert mestere a vitéznek, de ha Ronella elesik, vagy egészen meghal bátyám művészete, vagy legalább egy évre megbénul, mert ha lehet egyáltalán olyan embert találni, mint Ronella, annak betanítására egy év nem is elegendő.

— Így hát én meg gondolatlanúsággal harminc ember és talán ugyanannyi család kenyerét tettem tönkre?

— Majdnem szóról-szóra igaz.

— Mennyire rughat ez az összeg? Mindenkit kárpótolni akarok.

— És ha a párbaj halállal végződik, lehet a bárónőnek annyi pénze, hogy kárpótolja?

— Hát szóljon, az égre kérem szóljon, mit tegyek?

— Csak akarnia kell bárónő és segíthet az utolsó órában is.

— Ne kinozzon, mondja meg hogyan?

— Szeressen engem.

Érthetetlenül néztem rá. Ezt a fiút a hirtelen lecsapott bajok s talán a szerelem meg-

örjítette. De aztán nyugodt hangon kezdte magyarázni:

— Ha a bárónő annyira tudna engem szeretni, hogy most elutazna velem, akkor ez a két ember — ujjával hátra mutatott — bocsánatot kérek bárónő, azt fogja hinni, hogy nem érdemes Önért verekedni és husz éves barátságukat szétszakítani s amilyen égő dühvel gondolnak most egymásra, olyan hamar meg fognak békülni s minden a legnagyobb rendben lesz. Én ismerem őket.

— Joseppo, mikor indulunk? Készen vagyok az elhatározással.

— Reggel hétkor megy a vonat, már kezdetünk halkán csomagolni.

Felköltöttük Antoinettet, megmagyaráztam neki a helyzetet s ő örült, mert eleve szabadkozott ettől a balkáni uttól. Nem szerette a keletet Reggel hat órákor eszembe jutott kis néger komornám és megkérdeztem Joseppótól, nem vihetném-e őt magammal. Ő elvállalta ezért a kis szöktetésért a teljes felelősséget s az álmos, borzas kis fekete, tíz perc múlva utban volt velünk a vasutállomás felé.

Megérkezésünk után Joseppo gondoskodott egy nagyon bájos kis lakásról. Félő igyekezettel akart minden tekintetben kényelembe helyezni. Kedvenc ételeimet rendelte meg a dinerhez, számozatlan kocsit bérelt a számomra, három előadásra váltott páholyt kedvenc operáimhoz a Scalában, szobámat elborította virágokkal és

este meghatott komolysággal — bucsut vett tőlem.

— De miért hagy itt most Joseppo? kérdeztem tőle meglepetten.

— Mennem kell, bátyámnak szüksége van reám.

— Hát ezért a fél napért szöktetett meg engem?

— Ennek a fél napnak az emléke is bele van égetve a szívembe, de nem azért szöktettem meg bárónő. Tudja, hogy egy tragédiát előztünk meg ezzel a fogással s hogy én, hogy ismerem az embereimet, ez a sürgöny bizonyítja.

Kivett a zsebéből egy sürgönyt, amin csak ennyi volt:

„Mindem rendben van.“

— Egy megbizottamtól kaptam ezt, akivel egyöntetűleg jártam el ebben a kínos ügyben. Én missiómat teljesítettem s most már mehetek.

— De mégis, így megy el tőlem?

— Ha megengedi, nagyon megcsókolom a kezét, nekem ennyi elég kell, hogy legyen.

Lehajolt és hosszan csókolta kezeimet, míg forró könnyeit éreztem azon, aztán erőt vett magán, felállt, hideg udvariassággal hajolt meg előttem és elment. Ez az ember nagyon szeretett; nem mert velem maradni. Egyedül voltam tehát ismét; tetszésemre volt oltva, hogy szabadnak érezzem magamat vagy árvának. Hosszu sétákat tettünk Antoniettel és néztük az olasz város életét, eljártunk színházba s amikor mindezt meguntuk, elutaztunk Nápolyba.

oroszlamosi mezőkön vivatott, ahol Achtum halva maradt, serege pedig szótszórattott. Szt. István a vidéket a győző vezérnek adományozta s a Maros partján levő régi Morosena nevű várost „Csanád“-nak nevezette.

Szt. István a püspökség első főpásztorává szt. Gellértet nevezte ki, rábízván e vidék népeinek megtérítését a kath. vallásra.

Szt. Gellért Velence városában, Sagredo főnemes családból született 993-ban: iskoláit a világhírű bolognai egyetemen végezte; a szent Benedek-rendbe lépett, melynek csakhamar apátja lön; a Szentföldre utaztában találkozott a szent Márton monostor apátjával; ez rábeszélte, jöjjön Magyarországra: szent Gellért engedve a rábeszélésnek, csakugyan eljött Magyarországra s a tudós pap annyira megtetszett szent Istvánnak, hogy ez Imre fiának neveltetését reá bízta s a csanádi egyházmegye első püspökévé nevezte ki. Szent Gellért életéből — a többi közt — nevezetes ama nagy barátsága és hazaszeretete, melynél fogva a kegyetlenkedő Aba Sámuel a csanádi templomban megdorgálta, megjövendőlvén Abának szomorú jövőjét, mely jövendőlés valóban teljesült is.

Szent Gellért vértanui halált szenvedett 1046. szeptember 24-én Budapesten, a róla nevezett szent Gellért-hegy tövében. A szentek sorába lön iktatva 1083-ban VII. Gergely pápa és szt. László magyar király uralkodása alatt.

A csanádi püspöki megye szt. István hártalan bőkezűségéből nagy fekvő vagyonnal, 68 községgel s óriás terjedelemmel bírt. A fekvőségeket és javakat Zsigmond király 1421-ben még kibővítette. Ezen javak alapján a csanádi püspöknek 200 lovasból álló banderiumot kellett tartania. A hosszas török háborúk alatt a püspökség javadalma nagyon megfogyott, miért is az 1498 évi 20 t. c. már csak 100 lovasból álló banderium tartására kötelezte a csanádi püspököt.

Az egyházmegye területén 1469-ben még hat főesperesség volt, melyek azonban a következő századokban dult törökháborúk következtében elenyésztek s csak mostani apostoli királyunk uralkodása alatt, a boldog emlékü Csajághy Sándor püspök fáradozásai következtében 1859-ben állították vissza.

A törökök 1573-ban elfoglalván Csanád városát, a székesegyházat végképen romba döntötték. Ez időtől kezdve a püspökök az egyházmegye határán kívül voltak kénytelenek tartózkodni s a megyét kormányozni vagy kormányoztatni; a mikor pedig a törökök hazánkból végképen kiűztek, III. Károly 1723-ban az ugynevezett „Temesi Bánság“-ot újolag a csanádi püspök joghatósága alá helyezte és püspöki széket Temesvárra tétette át. Mária Terézia 1742-ben új javakkal gyarapította a püspökségnek megfogyott javadalmát, s 1754-ben építtette a mai székesegyházat.

Amikor 1716-ban Délmagyarországot a törököktől visszahódították, az egyházmegye területén igen kevés kath. község és hívő volt, miért is Mária Terézia Németországból kath. telepítvényeseket hozatott, s így a kath. lelkek száma már 1784-ben meghaladta a háromszázazret; ma azonban a kath. hívők száma: 880.770.

A csanádi püspöki megye területe ma 40 mértföldet tesz s magában foglalja egész *A. a. 1. Csanád, Krassó Szörény, Temes és Torontál vármegyéket, továbbá Csongrád vármegye egy részét és Békés vármegyéből Kétegyháza és Pusztá-Földvár községeket. Az egyházmegye területén levő összes lakosok száma: 2.187.115*

Az egyházmegyének volt eddig 89 püspöke. Ezek közt egy vértanu és szent, t. i. *szt. Gellért Kettő honfiui vértanuságot szenvedett t. i. Chak*

Miklós, kit Dózsa György kegyetlen módon kivégeztetett, Chakol Ferenc, ki a szerencsétlen mohácsi csatában vérzett el.

Grófok: Zokoly János, Pálffy Tamás, Pálffy Nándor, Kéri János, Nádasdy László és Engel János.

Bárok: Bosnyák György és Falkenstein Béla.

Nemesek: Héderváry Saul, Jakab, II. István, Kapolyai Tamás, Marcaly László, Gervay János, Barlabási János, Medgyesi Ferencz Prodanicz Péter, Dudich Endre, Meleg Boldizsár, Szelepchényi György, Tarnóczy Mátyás, Balogh Miklós, Kőszeghy László, Lonovics József és Dessewffy Sándor.

Más püspöki székre áthelyeztettek és pedig, *Kalocsára:* Héderváry S., Kapolyai T., Püspöky János és Lonovics József. *Nagyváradra:* II. János, III. György, IV. János, Martinuzzi György, Bornemissza Gergely és Zongor Zsigmond. *Veszprémben:* II. István és Gebhárdt. *Zágrábra:* III. János, II. Lukács. *Pécsre:* Dudich Endre, Bosnyák György. *Vácra:* Meleg Boldizsár, Mathésy István, Tarnóczy Mátyás, Pálffy Tamás, Kéry János, Balogh Miklós, Dvornikovich Mihály. *Egerbe:* Fényessy György és Telkessy István.

A csanádi püspökökből közvetve, azaz más püspöki székek kből *primások* lettek ezek: Kapolyai Tamás, *Martinuzzi* György, Lósy Imre, Szelepchényi György és Széchenyi György.

Apostoli megerősítés nélkül ezek voltak: Gervay János és Herovics Mátyás. Szerzetesi rendből: I. Antal, II. Gergely, Martinuzzi György, Kolosváry János, Macripodári Jácint, Nádasdy László, Falkenstein Béla, Stanislavich Miklós.

A trieszti zsinaton jelen voltak: Kolosváry János, Dudich Endre és Mathési István. Ottó bajor és magyar királyt megkoronázta: I. Antal. II. Endre aranybulláját aláírta: Dezső püspök.

Az egyházmegye területén a következő prépostságok és apátságok vannak: Csanádi székesegyházi reális prépostság, birja Németh József fölsz. püspök; a Megváltóról nevezett csanádi prépostság címét birja Vagner József nyitrai kanonok. Szt. Mártonról nevezett orodi prépostság, birja Zandt Ödön pozsonyi kanonok. Itöbői prépostság: birja Hámon József szatmári kanonok. Cimzetes apátságok: Battai B. Szűz apátsága, birja dr. Csippék Sándor nyitrai kanonok. Egresi B. Sz. apátsága, birja Blazsejovszky Ferenc miskolci plébános; Pankotai B. Sz. apátsága Világos mellett, birja Mihalik József nyitrai kanonok; Bulcsi sz. Márton apátsága Solymos mellett, birja Kánzli Dezső veszprémi kanonok; Csanádi szt. György vértanu apátsága, birja dr. Ortvy Dezső ny. akadémiai tanár; Bizerei vagy Kizerei B. Sz. apátsága, birja Consilia Emil váradi kanonok; Szőregyi apátság, birja Schlik István kanonok és végül Csanádi szt. Bernát apátsága, birja Braun Adolf mosoni főesperes.

Van azonkívül nyolc kanonoki szék, melynek tagjai: Németh József fölsz. püspök, dr. Kun László prélat-apát, dr. Szentkláray Jenő apát, dr. Várady L. Árpád c. püspök, min. tanácsos, dr. Engels János prépost, Wittenberger Antal pápai kamarás, apát, Blaskovics Ferenc apát, egyházmegyei tanfelügyelő és Bauer György szeminárium igazgató. Tiszteletbeli kanonokok: Pacha Ágost pápai kamarás, püspöki titkár, Kasics Károly bogárosi plébános, Gózszy Mátyás gyarmathai plébános és Németh Sándor battonyai plébános.

Az áldozárok száma 349, az egyházmegyének van 238 plébániája és 1119 fiókegyháza.

Ime, az egyházmegye multja és jelene dióhéjban. A rövidke történeti idézetből s dicső

emlékü főpásztorok kimutatásából is látható, hogy ezen egyházmegye főpásztorai ugy a mult századokban, mint a jelenben nagy szerepet vittek a politikai és nyilvános életben. Püspökei a legmagasabb egyházi méltóságokra emeltettek, majd ismét nagyszerű egyházi ügyekben döntenek, vagy közreműködnek a trón s a szentszék előtt. Vértanu, szent, hősök, bölcsék, tudósok, népnevelők, a jótékonyág angyalai, az irgalmasság és felebaráti szeretet apostolai, szegények, árvák, özvegyek jóltevői.

Ily dicső nagyoknak székét foglalja most el dr. *Csernoch* János püspök, aki nagy tudásával, páratlan judiciumával és igazságszerető kezével bizonyára csak öregbiteni fogja Csanád-egyházmegye fényét és régi dicsőségét.

A dánosi bünpör.

Szembesítik a tanukat.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, május 9

Izgalmas részletekben gazdag a dánosi bünpör tárgyalásának mai napja. A kis cigánygyerekeket sorra szembesítették a vádlottakkal, akik az utóbbi napok alatt szemlátomást megtörttek. A közönség, a mely ma életveszélyesen tolong a teremben, visszafojtott lélegzettel nézte az idegfeszítő jeleneteket.

Még egyszer Jancsi.

Rónay Kamill elnök délelőtt tíz órakor nyitja meg a tárgyalást.

A kis *Kolompár* Jancsít szólítja elő az elnök, hogy feleljen a védők kérdéseire.

Az egyik védő: Hány milliméteres volt az a revolver, amelyet Sztojka Bajkánál láttál?

A közönség felháborodik a kérdés fölött és szajongva tiltakozik.

A védő: Kérem, kérem, tudja ő azt.

Jancsi: Hatos.

— *Az előtt is a bandánál volt az a fejsze, amelylyel a gyilkosságot elkövették?*

— Nem.

Baumfeld Lajos dr. védő: Máskor is volt a bandánál fejsze?

— Igen.

— *Mikor a csendőrök téged kérdésgettek, hogy mi történt Dánoson, nem mondták, hogy Murzsa és Pista már ugyis bevallottak mindent?*

— Nem mondták.

Veigelsberg Viktor dr. védő kéri a bíróságot, hogy intézzen kérdést a három gyerekekhez abban az irányban, hogy nem tanította-e ki őket valaki a vallomástételre. Feltűnt ugyanis a védőnek, hogy a három fiu a kihallgatás alatt ugyanazon tények elmondásában tévedtek.

Az elnök: Képtelenség, hogy ezek a fiatal gyerekek be tudjanak tanulni ilyen szövevényes mesét, ha az nem felelne meg a valóságnak. A kérelmet tehát elutasítja.

A szembesítések.

Azután elrendelte az elnök a három gyerekek a vádlottakkal való szembesítését. Ugy rendelkezik, hogy a vádlottakat egyenként vezetik a terembe, ahol egyelőre csak Murzsával találkoznak. A másik két gyermek az előszobában várakozik. Egy börtönőr vigyáz rájuk, akik az elnök e szavakkal tanított ki:

— Vigyázzon e két gyerekre, nehogy megszökjenek.

Párnó az első, akit szembesítenek Murzsával.

Az elnök (Murzsához): Hogy hívják ezt az embert?

— *Murzsa Párnó.*

Az elnök (Párnóhoz): Ismeri ezt a fiút?
 Párnó: Sohase láttam.
 — Hiszen a maga bandájában volt?
 — Ott nem volt; én nem ismerem.
 Az elnök (Murzsához): Párnó is volt Gyónon?
 — Igen.
 — Ő is ott volt, amikor az öregeket megverték?
 — Igen.
 — Dánoson is ott volt?
 — Igen.
 — Ő mondta azt, hogy meg kell ölni a csárdabeliéket?
 — Ő mondta.
 — Nála láttad a gyilkosság után az órát?
 — Nála.
 Az elnök (Párnóhoz): No mit szól hozzá?
 Párnó: Hát hogy lehet hinni ennek a gyereknek, mikor én sohase láttam.
 Az elnök Pis át (Jutinát) vezetett be.
 Az elnök (Jutinához): Ismered ezt az embert?
 Jutina: Igen. Ez a Párnó.
 Az elnök (Párnóhoz): Hát maga ismeri e?
 Párnó: Látni láttam, de velem egy bandában sohase volt.
 Az elnök (Jutinához): Párnó is volt Gyónon?
 Jutina: Igen.
 — Dánoson is?
 — Ott is.

Apa és fia.

Párnó körömszaktáig tagad mindent.
 Az elnök: Mindjárt jön a fia, azt se ismeri föl?
 Párnó: Ha az én fiam lesz, megcsókolom, de ha nem az enyém, azt se ismerhetem föl.
 Az elnök bevezetett Jancsát, Párnó fiát.
 Párnó meglátja a fiát: Ez nem az én fiam. Sohase láttam.
 Az elnök (a gyerekhez): Ismered ezt az embert?
 Jancsi nem felel. Az elnök biztatja még néhányszor, hogy beszéljen, a kis fiu azonban görcsösen összeszorítja az ajkát s egy szót sem szól.
 Az ügyész: Elállok ennek a kérdésnek a forszírozásától.
 Egy hang: Ez embertelenség!
 Az elnök: Én sem szeretem az ilyen dolgot. Vezessék ki a fiút.
 Ezzel az idegizgató jelenet véget ért.

„Nem ismerem . . .“

Az elnök a körszakállas Lakatos Lajost (Dolát) vezetett be.
 Murzsa: Ezt nem ismerem.
 Az elnök: Ez a Lakatos Lajos.
 — Annak nem volt szakállja.
 Murzsa semmiképen sem ismeri föl Lakatos Lajost, ez sem a fiút.
 Pista felismeri Lajost, Jancsi azonban nem emlékezik rá.
 Sztójka Bajka lép a terembe.
 Murzsa: Ez a Sztójka Bajka.
 Az elnök: Volt ő is Gyónon és Dánoson?
 — Igen.
 Sztójka Bajka nem ismeri Murzsát.
 Pista is ráismer Sztójkára.
 Az elnök (Sztójkához): Ismeri e ezt a fiút?
 Sztójka: Igen, rokonom.
 Elmondja azután Pista, hogy Sztójka is jelen volt a gyóni és a dánosi esetről.

Jancsi hosszasan nézi Sztójkát. Hiába biztatja az elnök, egy szót sem szól. Végre hosszas mozgolódás után, alig hallhatóan kimondja a nevét.

Sztójka: Én nem ismerem. (Dorültség.)

A kisfiu szemébe mondja Sztójkának, hogy ott volt Gyónon is, Dánoson is, hogy látta nála a revolvert, a kis tükröt: és a fejszét.

Következik

Tuta.

Az elnök (Murzsához): Ki ez az ember?
 Murzsa: Tuta.
 — Honnan ismered?
 — Velünk volt.
 Tuta: Én nem ismerem, nagyságos. Méltóságos elnök ur. Sohase láttam.
 — Az elnök: Tuta is volt Gyónon és Dánoson?
 Murzsa: Igen.
 A dánosi esetről mit láttál a saját szemmeddel?
 — Láttam, amikor felgyújtotta a csárdát, mikor rálőtt Tabányira, meg amikor pofozta a korcsmárost még a gyilkosság előtt.
 Az elnök: Mondták azt, hogy Tuta volt a legvittezebb?
 Murzsa: Hallottam, hogy az ujságban volt. (Nagy zaj. Hangok: *Ki van tanítva!*)
 Jutinát szólítja az elnök.
 Az elnök: Ki ez az ember?
 Jutina: A bátyám!
 Tuta: Hát ez az apám fia.
 Jutina is szemébe mondja a vádakat, amik ellen Tuta kézzel-lábbal tiltakozik.
 Pistát már nem akarja ismerni Tuta. Ez is megismétli a vallomását.
 Az elnök: Ki követett el a leányon erőszakot?
 — Tuta, Sztójka, Kuna.

Tuta: Nincs tudomásom róla.
 A Kunával való szembesítésnél megismétlődnek az előbbi jelenetek, azzal a különbséggel, hogy Kuna felismeri Murzsát.
 Jancsi nem ismeri fel Kunát.
 — Annak nagy bajusza volt és kisebb volt az orra — mondja a gyerek. — Aztán kövőbb is volt, meg magasabb.
 Az elnök tíz percre fölfüggeszti a tárgyalást.

Izgalmas jelenet.

Szünet után több izgalmas jelenet történt. A tanuként kihallgatott cigánygyermek felismerik Lakatos Luternát, akiről Lakatos Murzsa azt mondja, hogy vele együtt állt őrt a gyilkosság alatt a dánosi csárda előtt.

Kolompár János a kalapjával int Luterna felé és elmondja, hogy a dánosi gyilkosságban minő része volt a vádlottnak.

Amikor Lakatos Luternát kivezették, a dühös leány rá akart rohanni a fiura, de a börtönőr visszatartotta és kivezette. Menet közben még vissza kiáltott:

— Miért hazudsz, te kutya!
 Az elnök elrendelte, hogy Luternát több óra hosszat sötét börtönbe zárják.

Lakatos Tuta tanu a vádlottak között ráakadt anyjára Lakatos Erzsébet Lulugyára, akivel sirva összecsókolódott és görcsösen átölelték egymást, úgy hogy alig lehetett őket szétválasztani.

Azután folytatták a szembesítéseket, majd pedig a tárgyalást hétfőre halasztották.

SPORT.

+ Országos amateur birkózó verseny az aradi Nyári Színházban május hó 10-én este. Rendezői az Aradi Atlétikai Klub. 1772

+ Sport ünnep a nyári színházban. Nagy sport élvezetben lesz része ma este Arad közönségének, ma vasárnap lesz ugyanis a nagy birkózó verseny a nyári színházban. Imponáló küzdelmekben lesz része ma közönségünknek. A három súly csoportra osztott versenyzők

legnagyobb tudásukkal mennek a küzdelembe s a porondon győztesként kikerülők komoly értékes munkával fogják kiérdemelni a Lengyel Lőrinc butorgyáros kirakatába közszemlére kitett versenydíjakat. A verseny kezdete este fél 8 óra. Helyárak a rendes nyári színház helyárai. Jegyek előre válthatók a téli színházi pénztárnál. A klub tagjai a baloldali öltöző bejáraton át a színpadról díjmentesen nézhetik végig a versenyt. Az esti pénztárnyitás 7 óra. Tolongásoknak elejét veendő kéri a versenyrendezés a jegyeket előre megváltani. A versenyzők javarésze már ma megérkezett, s a verseny rendezőség fogadta őket a vasutnál.

Szervezik a kulturát.

A közművelődési tanácsos állása.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 9.

A szervező-bizottság a sorsát nem kerülhette el. Ma utolérte a nemezis. Miután néhány-szor sikerült kitérnie ama kétes dicsőségű feladat elől, hogy részint tanfelügyelők, részint elemi iskolai igazgatók részére készült szolgálati szabályzat alapján kultur tanácsnoki állást és munkakört kreáljon, ma megadta magát sorsának. A kulturszót lefordította magyarrá, lett belőle közművelődési, a tanácsnok szó nem változtatott semmit és egy hang vita nélkül, közlekedéssel kimondotta, hogy az előre elkészített Prokrusztesz ügyben talált elég paragrafus menységet: éljen a közművelődésügyi tanácsnok! Amit hosszú hónapokon át nem tudtak nyélbe ütöni, azt ma néhány pillanat alatt karikacsapisként elrendezték, megszervezték s ajánlani fogják a közgyűlésnek, hogy az cselekedjék hasonlóképen. A formális ülés, mert másnak nem mondható a szervező-bizottság mai tanácskozása, annyi fáradságot se vett magának, hogy meghallgatta volna azt az elaboratumot, melyet Varjassy Lajos dr. az ipar és kereskedelmi kamara titkára terjesztett eléje, akit még rendőrfogalmazói korában bíztak meg, hogy egy szörnyszülött tervezet helyett legalább készítsen olyan javaslatot, melynek nyomán nem kél közneveltség a világ összes lakott tájain Aradvárosa fölött.

Mindenkinék meggyőződését tiszteletben tartva, megszabad jegyeznünk azt, hogy a közgyűlés és vele együtt a nagy közönség, jogosan elvárhatta volna a tanácsból és a szervező-bizottságtól, hogy indokolja meg valamivel, miért szükséges Aradon a közművelődési tanácsnoki állás? Azt hisszük, hogy ez nem meggyőződés dolga, hanem a meglévő kultur-intézményekből kifejeződött szükségesség által elodázhatlan és a kulturális intézmények kára nélkül tovább nem tűrhető állapotnak a megjavítására kreálendő állás akar lenni. Ennek bizonyítására kézzel fogható adatok kellene, mert különben a közönség és azt hisszük a közgyűlés sem fogja elhinni, hogy az iskolafelügyelői állás nem elegendő ki azt a szükségletet, mely a szervezett állás számára készült szabályrendeletben le van fektetve.

A szabályrendelet — egy szakasz kivételével — arról intézkedik, hogy a közművelődési tanácsnok mit tegyen a népoktatási tanintézetekben. Hozzá tartoznak a községi és államilag segélyezett népoktatási tanintézetek összes személyi, dologi és szellemi ügyeire vonatkozó javaslatok előkészítése és a hozott iskolaszéki, vagy törvényhatósági bizottsági határozatok végrehajtása, illetve azok végrehajtásának ellenőrzése.

A szabályrendelet újdonsága az, hogy a közművelődési tanácsnak hatáskörébe utalja a város tulajdonát képező és az „Aradi Kölcsey Egyesület“-től sajtójába átmenő múzeumokkal, könyv- és képtárakkal s gyűjtemé-

nyekkel kapcsolatos összes dologi és személyes ügyeket, valamint a város által segélyezett zenedék és más kulturintézmények dologi kérdéseinek előkészítését, a határozati javaslatoknak a tanács, illetve a törvényhatósági bizottság előtt való előterjesztését és a hozott határozatok végrehajtását, illetőleg azok végrehajtásának ellenőrzését.

Hol van az a kulturpalota? Az így nevezett és agyoncsépelet éjféli homályban. Aztán meg ha az állam segítséget ad hozzá, akkor annak vezetésébe is belefog szólanunk s végül ki biztosítja a közönséget arról, hogy a kulturpalotába nem fog-e a város vezetősége igazgatót kivánni, aki a közművelődési tanácsnak táendőt teszi majd feleslegessé? A mire ez az új tanács tag felügyel és amit dirigál azt jól és közmegelegedésszerű elvégzi az iskolafelügyelő, a kinek a munkakörét úgy kell bővíteni, hogy mindazok az ügyek, melyek tulajdonképpen hozzá tartoznak és ma a különböző tanácsnokok közt vannak megosztva, a gyakorlatban is hozzá legyenek utalva és ezzel a súlyos probléma meg van oldva. Mert csak a közgyűlés nem szervezhet olyan állást, melynek működési körét az a szabályrendelet érintkezése körül, melyik első paragrafuszában azt mondja, hogy:

„A közművelődési osztály ügyeit egy tanácsnok vezeti, akinek egyetemi végzettséggel vagy polgári és elemi iskolákra szóló képesítéssel kell bírnia.”

Ez humoros olvasmányának megírja, de Arad szabad királyi város közművelődési tanácsnoka ilyen piedesztálra nem állhat.

Elemi számvonalon álló kultúra lehet az, amelyre a kvalifikáció skálájának ennyiféle fokozatán álló tanácsnak az őre. Arad közművelődése azon a fokon áll, hogy elemi iskolai képzettséggel bíró közművelődési tanácsnok is irányíthatja?

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Uránia színház műsora:

Kedd: Uj asszonyok.
Szerda: Monte-Carlo és a Riviera.
Csütörtök: Monte-Carlo és a Riviera.
Péntek: Uj asszonyok.
Szombat: Monte-Carlo és a Riviera.

* Az Uránia vasárnapi műsora. A közönség legkülönfélébb szórakozások dacára hűségesen kitart az Uránia színház mellett, mely páratlan műsorral viszonyozza a közönség rokonszenves érdeklődését. A vasárnapi publikum, mely a hét ez egyetlen napjával rendelkezik szabadon, ugyanolyan élvezetben részesül, mint a többi napok publikuma. A műsor semmivel sem rövidebb, mint egyébkor és összeállításában épp olyan kiváló és szórakoztató, mint mindig. A vasárnapi műsor telve van válogatott érdekességekkel és a szórakozás mellett minden fogékony lélekben visszamarad valami tanulságos emlék, ami a szórakozást még eredményessé is teszi. Vasárnap este 10 órára a párisi estély is ki van tűzve.

* Uj asszonyok. Ismét kiváló estét szerez hétfőn a közönségnek az Uránia színház. Ekkor kerül bemutatásra Ráth István kitűnő darabja az Uj asszonyok, melyet Budapesten ötvenszer adtak egymásután. A tárgyánál fogva is rendkívül érdekes darabot 120 színeseen vetített és több mozgókép illusztrálja. A darabot Hevesi Gábor a Vígcsinhat volt tagja olvassa fel.

* Nagy Endre kabaretje. A terézköruti „Bonbonnière” egész személyzete Nagy Endre vezetésével három estén fog vendégszerepelni az aradi „Fehér Kereszt” nagytermében. Az első előadás e hó 10-én, vasárnap este lesz. 1952

Öngyilkos urileány.

Életunt tanárnő.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Arad, május 9.

Az öngyilkosságoknak bő sorozata a mai napon egy szokatlan, rejtélyes és meghatározhatatlan esettel szaporodott. Egy szép, fiatal, előkelő fővárosi urileány dobta el magát ma délelőtt az életet. Középiskolai tanárnő, a közigazgatási bíróság egyik tagjának leánya az öngyilkos, kinek tetét még szülei sem tudják megmagyarázni. Amint a körülményekből kivehető, leginkább betegsége és az adta kezébe a gyilkos fegyvert, hogy szülei egészségének kiméltése céljából nem engedték meg neki a tanítást.

A szenzációs öngyilkosságról fővárosi tudósítónk a következőket táviratozza:

Heil Fausztin közigazgatási bírónak húszévesztendő szép leánya, Heil Paula ma délelőtt szüleinek Zsigmond-utcai lakásán öngyilkosságot követett el. A bírónak több gyermeke van, akik közül Paulán kívül annak egy huga és egy diák öccse laktak otthon. Paula anyja, akit a leány szinte rajongással szeretett, néhány esztendővel ezelőtt meghalt. Heil Fausztin nemrég újból nősült, de a leány mostohaanyjával is igen jó viszonyban volt.

Heil Paula már kis korában igen elevenes leány volt. Atyja elvégeztette vele a gimnáziumot és azután otthon akarta tartani. Ő azonban tovább akart tanulni. Beiratkozott az egyetemre és ott középiskolai tanárnői oklevelet szerzett. Három hónappal ezelőtt a főváros egyik leányiskolájában tanárnői állást kapott. Hivatását itt igen nagy ambícióval teljesítette. Szeretett tanítani, lelkesedett az iskoláért és tanítványai is nagyon szerették a kedves tanárnőt.

Allig hat heti tanítás után Heil Paula megbetegedett. Meghűlt, tüdőcsucs-hurutot kapott, azonban a tanítást nem akarta abbahagyni. Sokáig hiába kérlete orvosa, hogy pihenjen, végre is apja határozott parancsára elhagyta az intézetet és mostoha-anyjával fürdőre ment. Néhány heti pihenés után a leány egészsége határozottan jobbra fordult, atyja és anyja azonban nem engedték, hogy a tanítást tovább folytassa. Ő azonban sehogysem akart ebbe belenyugodni. Elment a kerületi orvoshoz, megvizsgáltatta magát és miután az elég erős szervezetűnek találta, kérte az iskolától alkalmaztatását. Az igazgatóságához küldött kérvénye még most is elintézés alatt áll.

Heil Fausztin jelenleg éppen szabadságon van. Ma kora reggel elment hazulról, ahol leánya, Paula, nemsokára egyedül maradt. A diák-öccse és huga iskolába ment, mostoha-anyjának pedig egy üzetben akadt dolga. Paulán kívül csak egy cseléd maradt otthon, aki segített a leánynak öltözködésénél. A cseléd-leány semmi különösét nem vett észre Paula viselkedésén. Tíz óra tájban a cseléd kint foglalatalkodott a konyhában, mikor egyszerre egy lövést hallott. Befutott kisasszonya szobájába, ahol rettenetes látvány tárult eléje. Heil Paula állott szivvel holtan feküdt az ajtóban. Kezében egy buldog-revolvert szorongatott, melléből patkzott a vér. A cseléd azonnal rendőroket hívott. A rendőrorvos minden kétséget kizárólag öngyilkosságot állapított meg és ezért a rendőrség úgy a holttest elszállítását, mint a felboncolást mellőzte.

Az öngyilkosság okát nem tudják megállapítani. Azt hiszik, hogy a leány félt a beteg-

ségtől és attól, hogy az teljesen tönkreteszé szépen indult pályáját. Más hírek szerelmi bánatról is beszélnek. Egy hírlapíró beszélgetést folytatott a mélyen sujtott apával, aki ezeket mondotta:

— Lányomnak halála teljesen váratlanul és érthetetlenül történt. Paula az utóbbi időben teljesen jól érezte magát. Nem panaszkodott semmiről és semmiféle levelet vagy isenetet nem hagyott hátra.

A fiatal leány tragikus halála széles körökben mély részvétet kelt.

Hét nap hangulatai.

★

A nap, a jó öreg nap ijedten buvik el a felhők mögé, amint rácsapódik a tollam a fehér papírosra ... megint bünkrónika. Megint panasz, siránkozás, elől egy ember, aki fut a reá váró kötelezettségek elől s a háttérben a megkárosítottak hosszúra nyult ábrázatokkal és lekonyult orrokkal — engedelmet, ez minden megsirni valósága mellett is nevetséges.

Nevetséges, módon, mert felszűnik ilyenkor a közvélemény. S mint kutyák a koncon, marakodik s elélősködik ezen az apró, elenyésző alapjában véve nem szokatlan szenzáción. Jön a kárörvendő, s gunyos vigyorgások között luciferi ábrázattal elmékedik a játék, s különösen a börzejáték reszkirozott volta felett, ő sajnálkozik a játékoson, aki történetesen veszít és jön a moralista és egy kissé teatrális pózzal mutat oda, ahol a dolog gyökeredzik: voilá a társadalomnak megint szerep jutott a nagy komédiában.

A modern társadalom tehát egy jó, nagy, széles hát, amely minden ütletet kibír, az ő atavisztikus bünei jó erkölcsi mentőváru szolgálhatnak egyes szegény ördögöknek, azaz nem is nekik mentőváru, hanem nekünk szalmaszál gyanánt, melybe kapaszkodunk akkor, midőn a pazarló nagyravagyás, a mai társadalom eredendő bünének utján keressük a kibontakozást.

Kibontakozás? Nem, itt nincs szó kibontakozásról, itt csak az általános pazarlás, ez a nagy, szomorú ok táncol az emberek szemelőtt, amely felett jajgatnak, de amelybe beletródnak minden különösebb körülmény hozzájárulása nélkül, mert világpukkasztó ambíció minden embernek vannak és ha már nekifogtunk — terringettét — megmutatjuk, ki a leány a csárdában.

Ha már nekifogtunk, csak megyünk előre a megkezdett úton, amely legjobb esetben, bannális hasonlattal élve, a lejtőre vezet és ha megyünk, az isten szerelmére valahogy vissza ne nézzünk, mert nem vagyunk ugyan a bibliai Lóth felesége, de szentugyise megtörténik, hogy sóbálvánnyá meredünk attól, amit ott látunk. Ami ott van a háttérben, örült hajsz az érvényesülés után, egy had, mely kerge módon járja a maga darutáncát és ebben az érzék és idegigató, egzisztenciákat letörő táncban kedves és igen tisztelt, ifju és ifjuak látszó nembéli társnőim mi vagyunk az előtáncosok.

Vádat emelek tehát a női nem ellen a tekoztás bünében való utmutatás címén, vádat emelek ellenük, mert a kétszerkettőt tulgyakran ötnök nézik, magukkal és a körülményekkel egyáltalán nem, vagy rosszul számolnak, mert maguknál nagyobbakat majmolnak, mert érzékizgatóan, raffináltan és pénzszerően öltözködnek. Bál meghívókra szokás néha kiírni: kéretnek a hölgyek egyszerű toltetben megjelenni; nos hát üdvös volna az utcákra is ilyen táblákat kifüggeszteni.

De vádat emelek ellenük továbbá a kellő komolyság hiányáért és vádat emelhetnék még sok másért radikálisan, erőszakosan, Lengyel Zoltán mintájára — nem kell megijedni, róluk már itt nem esik szó.

Nem, ez az én bolond természetem mindig csak keseregni való dolgokat piszkál fel az eseményhalmazból, mért, hogy mindig akad valaki a rováson, most éppen Simkó József a képviselő, feminista társnőim jogainak jókedélyű szószólója — hogy az isten akárváná tegye az ilyen jóakarókat.

Kérdem most önöket, igen tisztelt vezérelt a mi ügyünknek, mit érdeemel ez az ember? Mit érdeemel, hogy azt, amit önök, ha egyelőre elérhetetlennek, de nagyoknak, szenteknek és tiszteltreméltónak tartanak, félszeg és kiskorú kisasszálival neveltségessé teszi. Önök nem félnék a nyílt ellenségeskedéstől, ugy-e? Önök nem félnék Andrásytól, mikor udvariasan, de ridegen visszautasít, csak a neveltségességtől félnék és ebben igazuk van. Mert fűtjük én a nevelőkre és magamon is együtt nevetek velük, ha van rá ok, de ha valaki a jóakarót leplebe burkolta, talán ártatlanul, gyerekes módon nevelést inszenál olyanok fölött, melyekről lelkük mélyén a nevelők is meg vannak győződve, hogy azok egészben véve egy nagy komoly társadalmi harcot képviselnek, hogy kicsit se nevetni, még csak jóakaróvalag mosolyogni sem valók — az felháborít, az elkeserít, az dühbe borít, az rákényszerít, hogy levágjam a tollat: mára elég legyen.

És akkor egy kisebb kaliberű, de végredményében ep oly nagy horderejű és a társadalmat jólékonyan átalakító küzdelemben, felfedezem a hasonlóságot a nők harcával szemben. Antialkoholizmus? Nem ismeretlen szó, nem ismeretlen fogalom, Aradon most alakulnának egyesületté. Alakulnának, vagy tényleg fognak is alakulni — nem tudom. Azt azonban látom, hogy az érdeklődés szárnyú módon langyos. És nem lesz nehéz kitalálni, hogy mért. A sok éretlen gunyolódás és viccelődés, mely ennek a mozgalomnak is nyomába szegődött, rossz viágításba helyezte, vagy neveltségessé tette, vagy tudom is én mit csinált vele, de dehogya jó.

A két deci bor, amit tegyük föl, hogy minden dőlben megiszom, ijedten kavargok bennem: ne bántatok. Hagyjatok engem békébe, én nem ártok senkinek sem, menjetek inkább úgy esténként a vendéglő külön szobáiba, ott folyik a bor és uszik a pezsgő, ott még áll a bál, ott akad javítani való. Mért szent igaz, hogy amíg részeg vagy, „kis fehér anyagok muzsikálnak a szivedben“, de ami utána jön, abba belebetegszel, az a romlás az évek multával is megboszulja magát.

Igy nyár közeledtével kicsit vészélyes ilyeneket állítani. Vészélyes a könnyű, léna szórakozásokat elítélni, hiszen most jön a kabarék és orfeumok ideje, most jönnek a monstre lumpolások. Nem tudom, mi lenne a sorsom, ha most el találom ítélni a léha szórakozásokat általában, vagy különösképen ezeket a szórakozásokat. A megbotránkezéseknek, esetleg a sajnálkozásoknak követel röpitenek felém, őrizsem meg jó sorsom ettől engem, de abban nem lesz semmi, ugye, ha szerényen hazabeszélek s módosítását kérem ezeknek az élvezeteknek. Módosítását oly módon, hogy nekünk is részünk lehessen benne, mért kérem a nők nem szeretnek kívül maradni semmin, a levegőben nagy egyenlőségek szele keiing, jogokban, kötelezettségekben és szórakozásokban egyaránt, mi jó emberek vagyunk és nem haragszunk meg a minden léba kanál jelzőért

sem, ha ezzel egy kis engedményt sikerül számunkra megszerezni. — Hát tréfa, ami tréfa, de egész komoly és jogosult kívánság.

Obláth Mariska.

Az orfeum-szezon.

I. A vidéki csillag.

Mikor ferró évszak eljő,
Vidékre száll a pesti sellő,
Kopott a gyapju-szór boája,
A bank-ifju se sandit raja.

II.

S nem kell itt csak, hogy körülnézzen,
Az árva nő mi más egészen:
Bájainak nagy a keletje,
Es egyre több a toalettje,
Az ő arcképét mutogatják
Es kifogják a cipő-csattját.

TARKASÁGOK.

(A fejős tehén.) Egy aradmegyei tanítónő visszaérkezett Pestről, ahol szüleit látogatta meg. Persze gazduramék örülnek a szép tanítónőni megérkezésének s amikor a kisasszony először végigsétált a falun, egyik-másik gazda beszélgetésbe bocsátkozik vele.

Az egyik meglátja a tanítónő nyakán az új aranyláncot, amelynek végén apró óra függ.

— Ejnye de szép jészag — szól — hun tet-szett kapni?

— A keresztanyám ajándékozott meg vele Pesten.

— Aztán mennyi vót?

— Ugy hallottam, hogy negyven forintért vette a keresztanyám.

Gazduram, aki rajongott a fejős tehénért, tágra meresztette szemét. Ilyen összegre el sem volt készülve. Nagy tisztelettel jegyezte meg:

— Negyven forint! sok pénz. A kisasszony most akár azt is gondolhatja, hogy egy fejőstehén lóg a nyakában.

(Nevelő örökösök) Két évvel ezelőtt történt, hogy M. L. gazdag háztulajdonos eladta két emeletes házát és egy rokonához ment lakni. Kijelentette azonban, hogy az ellátásért nem fizet, csak adjanak neki két szobát, ő majd gondoskodni fog róluk végrendeletében. A rokon örömmel teljesítette gazdag bátyja kérését, két pompás szobát rendeztetett be számára és ellátta minden földi jóval. Az öreg ur természetesen kitűnően érezte magát jövődöbeli örökösainél; megengedte, hogy névnap ajándékokkal lepjék meg, tajtékpipát és más egyebet vegyenek számára, színházba vigyék és minden esztendőben nyaralni menjenek vele.

Ez így tartott két esztendeig s a rokon már zugolódni kezdett, hogy sokáig tart a dolog, az öreg bácsi kissé sokáig hizza az élet igáját. Végre a napokban hirtelen elhunyt; gyönyörű temetést rendeztek számára négy lóval és rengeteg sok koszorúval.

Azután felbontották a végrendeletet, mely szó szerint így hangzott:

„Kedves rokon! Köszönöm a szives jótartást és mindazt, amiben részem volt önnél. Fogadja érte hálámat; egyebet úgy sem adhatok, mért a vagyonomat elvesztettem a börzén s ha véletlenül önkhöz nem kerülök, bizony felkopik az állam. Köszönöm a sok pompás ebédet; ő, azok a kitűnő rákok, vesepecsenyék, pezsgős vacsorák feledhetetlenek lesznek előttem, a lakás nagyon kellemes volt és csak ritkán volt benne p.loska. Isten áldja, kedves rokon! Még egyre kérem! *Fizesse ki az apró adósságaimat!*“

(A kis számtan-tudós.) Nagy János gáji igazgató mesélte el annak bizonyosságául, mily nehéz fölfogása van egyik másik gyereknek s hogy néha a legegyszerűbb fogalmakkal szemben is megakad a gyermek.

A gáji népiskolában az egyik kisleány sehogy sem birt a számtan nehézségeivel megbirkózni. Azt tudta, hogy van egy, kettő, három, — de már a négyet nem birta megtanulni.

A tanító türelmes volt s az ujjait emelgette föl, előbb egyet, majd kettőt, aztán harmat. Eddig jól ment a dolog. Amikor azonban négy ujjat mutatott, a kisleány nem tudott felelni. A tanító más módszerhez fordult:

— Hány lábad van neked, kislány?

— Kettő.

— Vane kutyátok a házban?

— Van.

— Hat annak hány lába van?

— Hány? A mi kutyáknak van elő két lába és hátul két lába.

(*Polónyi és Nagy Endre.*) Nagyon aktuális most ez a történet, amely a kabaré igazgatójának és konferensziájának, Nagy Endrénak a ritka szellemességét dokumentálja. A napokban a pesti kabaréban végig nézte az előadást *Polónyi* Dezső képviselő is, *Polónyi* Géza fia. A kabaré természetrajzához tartozik, hogy a publikum folytonosan fölkiabál a színpadra. A vidám és kedélyes *Polónyi* Dezső is eljátszotta magát, amikor Nagy Endre a színpadra lépett:

— Halljuk *apám*, a Fedák Sári szobalányát.

Nagy Endre elkomorodott erre és ezt felelte:

— Én nem bánom, ha a képviselő ur rablónak, csirkefogónak, Kolompár Tutának nevez is, csak azt ne mondja, hogy *apám*.

A háziasszonyok réme.

Aki lopott cselédkönyvekkel „dolgozik”. — Ékszeres a süteményben.

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, május 9.

A hamisított és lopott cselédkönyveknek már sok háziasszony esett áldozatul. Valóságos csapás kerül a házba az olyan cseléd alakjában, aki ellopott munkakönyvvel furakodik a pénzes és rubás szekrények közelébe. A legrefináltabb betörők és tolvajok ezek az alakok, a kikkel a rendőrségen csak nehezen tudnak előadni. Vannak szervezett tolvajbandák, a melyekben a nőknek az a szerepe, hogy hamis vagy lopott cselédkönyvvel szegődnek be ur házakhoz, kikémeleik és előkészítik a betörésre a talajt s míg a háznép távol van, megjelenik a banda s elvisz mindent, a mi megmozgatható. Elfogásuk nehéz és óriási rendőri feladat, mert a személyleírás teljesen elüt attól, mint a milyen a cselédkönyvbe be van vezetve. Azért a háziasszonyok jól teszik, ha a cseléd feljegyzésakor összehasonlítják a személyleírást magával a személylyel.

Az aradi rendőrség bünygyi osztálya jelenleg is rendkívül bonyolult és ügyesen elkövetett betörés tettesét keresi, aki Aradon kiállított cselédkönyvvel állott Budapesten szolgálatba s ott gazdájától öt ezer korona értékű ékszert ellopva, eltűnt. Az érdekes bűnpör részleteit az alábbiakban közöljük.

A múlt hónap huszonhetedikén a budapesti rendőrség táviratot küldött Aradra. A táviratban megkérte a bünygyi osztályt, hogy figyelje meg özvegy *Bauer* Rudolfné született *Kircs* Máriát, aki asnap Aradra érkezett, mert *Salgó* Fülöp kávéház tulajdonos kárára öt ezer korona ára ékszert lopott, feltörvén annak lakásában a szekrényeket. Az aradi rendőrség figyelőre vette a nőt. Nyomozott s a nyomozás szálai *Ujradra* vittek. Megállapították annyit, hogy ott lakik egy asszony, akinek születési neve *Kircs* Mária, de az férjzett *Turner* Rudolfné s aki a nevezett időben azért nem lehetett Budapesten, mert már hetek óta ágyban fekvő beteg, tüdővésztes. Erről az eredményről értesítette *Green* Nándor tb. főkapitány a fővárosi rendőrséget. Ott csodálkozva olvasták az aradi tudósítást, mert kitűnt, hogy milyen végzetessé válható hibát követtek el a sürgöny feladása körül. Mikor *Salgó* Budapesten a betörést feljelentette, akkor tudnillik átadott egy cselédkönyvet is, amelyet a betörő cseléd — mert ez követte el a bűntényt — adott át szolgálba léptekor neki. A jegyzőkönyvet felvevő rendőrtanácsos a cselédkönyv adatait helyesen írta be, de a sürgöny blankettára valamelyik tisztviselő özvegy *Turner* Rudolfné helyett özvegy *Bauer* Rudolfné írt s így a nyomozás rossz irányba indult, illetőleg két hét kárba vezett s a tolvajnak elég ideje maradt arra, hog egérutat nyerjen.

Tegnap a fővárosi rendőrség leküldötte az összes nyomozási iratokat s mellékelte az Aradon 1907. május 5-ikén kiállított cselédkönyvet is, amely tényleg a fenti névre szól. *Green* tb. főkapitány azonnal detektíveket küldött *Uj* Aradra, akik a következőket állapították meg:

Özvegy *Turner*né tavaly a mondott időben tényleg váltott cselédkönyvet a városházán. El is ment egyik aradi cselédszerző irodába, hely után kérdezősködött. Minthogy ott megfelelő szolgálatba nem tudták azonnal elhelyezni, otthagyta a könyvét azzal, hogy majd értesítik őt, ha gazdasszonyt keresnek. *Turner*né azonban többé feléje sem nézett az irodának, ahonnan valami cselédleány a könyvet ellopta s Budapesten mint özvegy *Turner* Rudolfné állott most áprilisban *Salgó* Fülöpön szolgálatba s a betöréses lopást elkövette. A rendőrség most azt kutatja, ki lehetett a könyvtolvaj.

A gyanu egy többször feyházat űlt nő-cselédre irányul, akit *Green* tb. főkapitány már egyszer leleplezett, mert Debrecenben, Szolnokon és Budapesten követett el betöréses lopásokat és végre Aradon került kézre, ahol szintén lopott cselédkönyvvel állott helybe.

Körülbelül négy évvel ezelőtt a debreceni és szolnoki rendőrség értesítette az aradi rendőrséget, hogy ott nagyszabású lopások történtek, a melyeket cseléd követett el. Debrecenben *Kovács* Margit néven szolgált, míg Szolnokon *Kis* Zsuzsanna névre kiállított könyvvel fogadtatta fel magát szolgálatba. A lopások után, könyve hátrahagyásával, megszökött. A személyleírás elég pontos volt mindkét helyről s különös ismertetéssel az volt feltüntetve, hogy a tolvaj cseléd áldott állapotban van.

Az értesítés vétele utáni napon özvegy *Kohn* Mórné, aradi lakos megjelent a rendőrségen s feljelentést tett cselédje ellen. Reggel fogadta fel a leányt, aki egész nap szorgalmasan dolgozott. Mikor *Kohn*é este hét óraker lakására hazakereszt, az összes szekrényeit feltörve találta, minden pénze és ékszere cselédjével együtt eltűnt. Eltűnt a cselédkönyv is. A cseléd nevét nem tudta, csak személyleírást adott róla. Ez alapon *Green* megállapította, hogy a tettes nem más, mint a debreceni és szolnoki szökevény. Azonnal telefonáltak *Te* mesvárra, hogy az Aradról oda érkező vonatot figyeljék, mert valószínű, hogy a betörő oda vette útját. A temesvári rendőrség az első vonat megérkeztekor el is fogott egy nőt, akinél az aradi betörésből származó ruhadarabokat találtak. Áthozták ide, ahol az első kihallgatás alkalmával azt mondotta, hogy Szegedre való s *Balogh* Julcsának hívják. Beismerte, hogy lopást követett el, de csak a nála talált ruhadaraboknak akarta gazdáját adni. Az elfogottnál egy csomagban fonott kalács, egy koszoru füge, néhány narancs és cukorka volt. Míg *Green* kihallgatta, addig a leány háta mögött álló detektív a csomagot kezdte nézegetni s a folyosónak talált fonott kalácsot emelgetni kezdte és feltörte. A legnagyobb meglepetésre a süteményből ezüst pénz hullott ki, a fűgéből gyűrűk és egy kisebb brós.

— A temesvári rendőrség ezt nem vette észre? — kérdezte *Green*.

— Nem, mert nincs annak esze, — felelte szemtelenül a leány.

— Hol tanulta ezt, hogy így kell elrejtetni a lopott ékszert?

— No, ha mindenre kíváncsi az ur, — nyelvelt a tolvajné, — úgy bevallom, hogy voltam én a javítóban is, meg űltem *Mária-Nosztán* és ha tudni akarja, hát *Vásári* Ágnesnek hívják.

Beismerte, hogy hamis könyvekkel dolgozott. Elment a cselédszerző intézetekbe s ott vidéki földbirtokos gazdasszonyának adta ki magát és cselédet fogadott fel. Egy korona felpénzt adott s a cselédkönyvet megtartotta magának. Négyzeri lopás büntette bizonyult rája, a legveszedelmesebb tolvajok közül való.

Az aradi rendőrség minden intézkedést meglett, hogy az egész országban körözzék.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) A Kossuth-aszta társaság elnöksége kéri a tagokat, hogy a hető esti readás ülésen valamennyien megjelenjenek.

Jtt a kabarét!

Nagy Endrécék Aradon.

A diadalmas új csillag a művészet egén: a *kabarét*. Vonzó ereje óriási. A budapesti kószínházak tátonghatnak az ürességtől: a kabarét zsúfolva zajos, kacagó közönséggel. Tódul oda, akinek jó kedve van: s tódul, aki a rossz kedvét feledni akarja. Már pedig a mai világban több az olyan ember, aki az utóbbi kategóriába tartozik. S hogyan volna a kabarét divatos, vonzó? Mikor igazán a század, az idegesség századának gyermeke? Mikor nem tudunk végigülni egy-egy színházi estét: amikor nincs türelmünk hosszabb lélekzetű dolgok végighallgatására: jöjjön a kabarét, apró szikráival, röpké szellemességeivel, csattanó rémeivel, egy pár taktusnyi fülbemászó dalcskáival!

Nagy Endrécék szerencsés ötlete volt, amikor Budapesten megalapította az első magyar Kabarét-színpadot, amely azóta ellenállhatatlan népszerűsége tett szert a fővárosban. Ami nem is csoda. *Nagy* Endre — aki különben elsőrangú író — művész — páratlan leleményességgel vezeti ezt a kis műintézetet. Mint igazi íróemberhez illik: gondja van arra, hogy amit az ő vezetése alatt álló színpadon előadnak, annak mind irodalmi és művészi értéke legyen. Orfeumi hamis pénzt nála nem szórnak a közönség közé. Az ő kabaréje örökké eleven szatirája politikai és társadalmi életünknek is: jóízű, soha sem bántó humorral mutatja be a nevezetes eseményeket, szeg repló kiválóságainkat úgy, hogy ha látnák, azok nevetnének rajta a legderűsebben. S hozzá milyen kitűnő művész is ez a fiú! De hiszen azt majd meglátják holnap a Keresztben.

Aradon három pompás estére van kilátás. A java műsort hozzák ide: miniatüre szindarabok, csattanós kuplék, kacagató tréfák bőségszaruját. No de nem harangozunk neki tovább: fölösleges a *Nagy* Endre kabarétjét ajánlgatni. Csak ide iktatunk egy pár klapanciát, amely a *Bonbonnière*, májusi műsorán szerepel s a fővárosi közönség hallgatja folytonos derűtség közepette:

Itt járt *Forel* és prédikálta a jót,
Az alkoholnak ő ellensége vót,
Hát nem is adott sehol borravalót.

Lueger beteg, írja hirrovat
Láza van, szegény félrebeszél sokat
Zsidóul dicséri a magyarokat.

Ehen hainak most az összes macskák
Az egerek a lyukat odahagyták
A házi urak már ezt is kiadták.

Lesz katonai automobil csapat —
De beleülni csak osztráknak szabad,
A magyarnak csak a büze marad.

Amerikából most vissza eveznek
Szegény magyarok megint itthol lesznek
Itt legalább magyar levegőt esznek.

Színész nő akart lenni egy leányka,
De belátta, hogy van még egy jobb pálya
És belépett egy szini iskolába.

Veró György és *Hegedüs* Sándor ketten
Darabot írtak elkezeredetten
Tettüknek oka eddig ismeretlen.

A kocsitton valami ott pihen
Nini! szól *Somló*. Ez egy darab, igen
Előadatom én a Nemzetiben!

Zárás után jött egy pék kundsaftja;
De a pék nem jött zavarba miatta:
Mert a zsemlyét a kulcslyukon kiadta...

A delegátusok haza utaztak,
Hej széna, hej szalma, hej zabasztag.
Nekünk ugyan mindent megszavaztak...

A nők is valóztói jogot kérnek,
Emelni kell tehát náluk e végett
A teherviselési képességet . . .

Ime: egy kis izeli ő a Bonbonniére csemegéi
köszül Van köztük csipős is — de unalmas nincs az
egész műsorban egy pillanatnyi sem.

Lemondott a börze elnöke.

Kornfeld Zsigmond nyilatkozata.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, május 9.

Illetékes helyről azt jelentik, hogy Kornfeld Zsigmond, főrendiházi tag, a Magyar Általános Hitelbank elnöke tegnap délután levelet intézett a tőzsdetanácshoz, melyben bejelenti a tőzsde elnöki állásáról való lemondását. A tőzsdetanács igazgatóbizottsága Kornfeld lemondó levelel ma délutáni ülésén foglalkozott. A tőzsdetanács nem vette tudomásul az elnök lemondását, akinek személye igen nagy tekintélyt és tiszteletet adott a tőzsdének. Táviratban kérték Kornfeldet, hogy vonja vissza lemondását. Kornfeld Zsigmond azonban ragaszkodik elhatározásához, melyben semmi egyéb indok nem vezette, mint az, hogy nagy elfoglaltsága nem engedi, hogy annyi munkával járó állást, mint a tőzsde elnöksége, lelkiismeretesen továbbra is elláthasson. Kornfeld már hónapok előtt meg akart válni terhes állásától, de elhatározását csak most valósítja meg, midőn a tőzsde pénzügyei rendbejöttek és az új tőzsdepalota záróköve le van téve.

A lemondás okáról Kornfeld ekként nyilatkozott:

— Mikor a tőzsde elnöki tisztségét a tagok bizalma reám ruhásta, egy bizonyos programot tűztem magam elé. E program irányzata első sorban a tőzsde pénzügyi helyzetének szanálása volt. Ezt keresztül is vittem. De keresztül vittem tervem többi részét is. A tőzsde új építkezése befejezést nyert; a tőzsdetörvény reformját — a jelenlegi kormány előzékenysége folytán — szívtén megcsináltam; az alapszabályok reformálásánál orvosoltam azt a régi panaszt, hogy a tőzsdére nem való elemek ne juthassanak be oda s így megtettem legjobb lelkiismeretem szerint mindent, amit a budapesti tőzsde elnöki tisztségének elfoglalásakor magamra vállaltam. Ott töltöttem férfikorom javát. Nagy szeretettel intéztem mindig a tőzsde ügyét, de most már számtalan irányban való elfoglaltságom és kimerültségem miatt kénytelen vagyok átengedni a teret másnak. Ma délután levelet intéztem a tőzsde tanácsához, amelyben ezekre az okokra való hivatkozással lemondtam az elnökségről s ugyanezt személyesen is bejelentettem Weiss Károly alelnöknek.

Arra a kérdésre, hogy a lemondásnak az az oka, hogy a kormány tőzsdereform tervével nem ért egyet, így hangzott Kornfeld válasza:

— E hírnek semmi alapja nincs, mert a kormány tervét alapjában véve még nem is ismerem. De sőt az tartott volna még vissza a lemondástól, ha a kormány a tervet rövidesen keresztül vitte volna. Mivel azonban azt hallottam, hogy a reform kérdése még nagyon távol van a megvalósítástól, nem várhatom azt meg.

A tőzsdén a bejelentett lemondás, mondhatni, nagy konsternációt keltett.

Nem hiszik, hogy távozásával rátalálnak olyan helyettesre, aki személyében összpontosítani tudná a tőzsde valamennyi tagjainak bizalmát. A tőzsdetanács tagjai közt nagyon megoszlanak a vélemények. Egy részük Horváth Elemért kandidálja, másrésztük Simon Jakabot, aki ez idő szerint alelnöke a tőzsdetanácsnak. Kerülnek forgalomba még más nevek is.

Az orfeum-szezon.

III. A karmester.

Az orra cseh
A füle héber
A redingot-ja
Pomp-funéber.

Szemöldökén
Négy a szemölcső
Az orfeumnak
A házi bölőse.

A ki a C-t
Vékonyan méri,
Ő minden este
Hűt kíséri.

S kinél a dal:
Nem m s, csak gikszer
Ő tulharsogja
Mindenikyszer.

Kuplé avagy
Ham's szonáta,
Minden művésznök
Egykép barátja.

Sőt, hogy ha kell,
Még komponál is,
Szóval zseni, —
Univerzális.

A király fia.

Aki a szabadkőműves-páholyt pörli.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, május 9

Rendkívül érdekes pör indul meg legközelebb a budapesti polgári törvényszéknél. Egy régi, ismert, budapesti család tagja pört fog indítani a fővárosi szabadkőműves-páholy ellen több százezer korona kártérítési összegért. A pör előzményei nem mindennapiak. Az illető, akit Haringás Istvánnak hívnak, s akinek most bérkocsivállalata van, azt állítja, hogy ő természetes fia Ferenc Józsefnek és hogy most a születését megillető jogokhoz nem juthatott, annak egyedül a budapesti szabadkőműves-páholy az oka.

A szokatlan dologról ezeket jelenti fővárosi tudósítónk:

Haringás István, egy fővárosi volt gazdag, vállalkozó, aki szerencsétlen spekulációk révén némileg tönkrement, nem régebbe arra kérte a törvényszéket, rendeljen ki neki pártfogó ügyvédet, aki a magyarországi szimbolikus nagypáholy elleni követelését érvényesíti.

Az ügyvédi kamara Köncs Boldizsár budapesti ügyvédet rendelte ki, aki előtt Haringás azt adta elő információként,

hogy ő természetes fia Ferenc József királynak és anyai ágon rokonságban van az orosz cárral és Edward angol királlyal is. Már azon a ponton volt, hogy királyi atyja feluházza őt mindazon méltóságokkal, amelyek őt fejedelmi származásánál fogva megilletik és anyagi viszonyait is rendezni akarta, amidőn a szabadkőművesek eszveszködtek ellene és megrontották őt, úgy hogy királyi rokonsága teljesen elfordult tőle.

Ezért a szabadkőműves páholy ellen pert akar indítani. Az ügyvéd beterjesztette ezt az információt az ügyvédi kamarának és kérte, hogy mentse fel ügyvédi tisztje alól, mert azt hiszi, hogy Haringásnak inkább orvosra van szüksége, nyilván megtévelyodött az elméje.

Haringás is beadvánnyal fordult a kamarához új pártfogó ügyvéd kirendelése iránt, mert Köncs Boldizsárban nem bizik.

Egy kávé emlékiratai.

A nagy báróné könyvet adott ki ezzel a címmel: Életem — szerelmeim. (Vajjon nincs ennek a könyvnek végén a Folyt. köv) Ha én az ilyen hangzatos címeket szeretném, az emlékiratnak ezt a fölírást adhatnám:

Kávéházaam — törzsvendégeim.

A nevezete: törzsvendég az a kávéháznak, ami a gyógyszerésznek a nyilvános hálairat, a szépségű szerek készítőjének a híres művésznök levele. Vajjon a budapesti Abbáziában zamatosabb feketét adnak, a miért Eötvös Károly odajár? Vagy az aradi Központi szállónak több a komortja a miért Barabás Béla, mihelyt a delegációt lezárta, oda siet? De a kávéháznak az ilyen törzsvendég mégis eleven cégére.

A parlamenti vakáció alatt, amikor idegeneknek, vidékieknek mutogatják a Ház cirádáj üléstermét, a falusi bérlő megkérdezi, hol ül Apponyi, hol ül Andrássy. Aztán egy pillanatra odaül a párnás zsölylyébe: hogy is nézne ki, ha ő lenne Andrássy Gyula. Hiszen a szék meg van hozzá . . . A híres törzsvendég helye is ilyen. A reggeliző szalmaövegvegy boldogan mondja a szomszédjának:

— Ezen a helyen szokta a brigadéros az uzsonna-kávéját elkölteni . . . És most én üök itt!

Némelyik hely azután o'yankor lesz nevezetessé, amikor a gazdája már nem formál jogot rá. A hely egy nap üresen marad és azután üresen áll, — nem azért, mintha a gazdájára várnának, hanem mert annak helyét senki se akarja betölteni. Az emberek ominózusok, még azok is, akik nem kártyások. A kártyás nem ülne le annak a helyére, aki onnét veszteséggel kelt föl s az ember fél, hogy a hajótörtek kávéházi helyével együtt annak balsorsát is örökli. A szék hát üresen marad, mint eleven emlékeztető, amíg újabb szenzációk révén újabb helyek nem válnak üressé.

Az egyiknek ott voltam a főtügygyalásán. A szünet alatt a háta mögé kerültem s megszólítottam. Azt felelte:

— A szabadság nem hiányzik. De a maga feketéje nélkül Soma bácsi, igazán nem élet az élet! . . .

A másik megszökött a hitelezői elől. Az új világból ezt az anizke kártyát kaptam tőle:

San-Franciscóban, egy kávéházban pincér vagyok. Csak most látom, hogy milyen undok, zsámbos és e'viselhetetlen vendég voltam én!

A szökésről jut eszembe egy emlék. Az emeleti szobában történt, amely a makaónak színhelye volt. (Ezt most se tudná a rendőrség, ha magam nem vallanám be) A makaó-társaság egyik tagját elvitte a — makaí. Olyan nagy összegeket veszi

tett, hogy kénytelen volt az adósságok elől kerekét o'dani.

A kártyásokban van tisztesség. Meg kegyelet. A szokást követő napon a makoó szünetelt. A makoó-szoba zárva volt a ajtaján ez a humoros felirat:

Haldíleset miatt zárva!

A fogházór büne.

Összejátszott a rabokkal.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 9

Néhány héttel ezelőtt sokat írtak a Lipok Kúrti Bálint budapesti fogházór esetéről, akit bizonyos visszaélések miatt röglön elcsaptak állásától. Az ügyészség megvesztegetés büntette címén a következő vádiratot adta ki a fogházór ellen:

A vizsgálattal megállapított adatok szerint Kúrti Bálint budapesti fogházór eme közszolgálati alkalmaztatásával járó ama helyzete, hogy a budapesti kir. törvényszéki fogházban letartóztatásban levő foglyokkal közvetlen érintkezésben állott, arra használta fel, hogy a foglyok s azoknak a fogházon kívül levő hozzátartozói és ismerősei, esetleg épen cinkestársal közt tiltott úton, levelek és üzenetek ki és be csempészése által érintkezést közvetített.

Megállapítható nevezetesen az, hogy a fogházban fogva volt Friedmann Béla és ennek kedvese, Klein Manóné született Grün Regina a 1907. év nyarán több héten át rendszeres levelezést tartottak fenn Kúrti Bálint úján, aki a leveleket és üzeneteket a fogházba be-s oman csempészte. Klein Manóné szül. Grün Regina Kúrti Bálintnak e szolgálatait azsal honorálta, hogy a Brenner János korcsmájában a saját számlájára étel- és italneműekben nyílt hűtelt rendelt Kúrti Bálint részére, aki ezt igénybe is vette, továbbá több ízben pénzbeli jutalmat is adott neki, felesége és gyermekei részére pedig ruhaneműket ajándékozott.

D, más esetekben is megtörtént, hogy Kúrti Bálint italan vagy kézpénzben nyújtott jutalomért ily szolgálatokat teljesített.

Mint hogy a Kúrti Bálint által teljesített ez a közvetítés a Fogház-rendtartás 215. §-ának k) pontja értelmében kifejezetten hivatali kötelességességét képez, az elkövetett cselekménye Kúrti Bálinttal szemben a B. k. 467. §-ába ütköző megvesztegetés büntettét, Klein Manóné, szül. Grün Reginaval szemben pedig a B. k. 470. §-ának első bekezdésébe ütköző megvesztegetés vétségét állapítja meg.

Sirkadi Adolf detektív és Simon Gyula pincér tanusítják, hogy a tolvajok és kéjnek találkozási helyeül szolgáló Párisi (Collig) kávéházban gyakran látták Kúrtit ismert büntetésekkel érintkezni és mulatni. Simon Gyula több esetben értesült arról is, hogy Kúrti leveleket és egyéb küldeményeket csempész be a foglyoknak. Ugyanígy értesüléseket szerzett Kúrtiról Bus János detektív és Reiter Nándor fuvaros is. Lányik Margit pedig azt tanusítja, hogy Kúrti Bálintnak nemcsak Klein Manóné, hanem mások is fizettek ételt és italt a Brenner-féle vendéglőben.

A vádirat ellen a védő kifogást nyújtott be a budapesti vádtanácshoz.

ARADI KABARET.

Strófák a kabaretról.

I.

„Ne íerd az ördögöt a filra,
Mert még azonnal itt terem”,
E közmondás rém aktuális
E régen ismert közhelyen.
E közmondás most aktuális
Péne a fenti cím alatt,
Mely minket méltán érdekelhet.
Szerény jó aradlakat.

Arról van szó most — tudniillik, —
Hogy minden célszás nélkül én
Kis versiket költöttem egyre
„Aradi kabaret” — címén.
É: addig addig írtam verset
„Aradi kabaret” — cím alatt,
Még most valóságos kabaret
Élvezhet, bámulhat Arad.

II.

De végül tán a kabarékról
Valamit írni kellene
Mert most e szóval: kabaret — van
Egész Aradváros tele.

Le kéne most tán írni nékén
Mindenkinek, mindenkinek,
Tulajdonkép mi a kabaret,
Mít úgy imádnak a szívek.

Ne hát ha éppen látni vágyjuk,
Hogy egy jó kabaret milyen,
Hallgassuk meg Nagy Endre truppját,
S mulatni fogunk szerteleg.
Hisz kabarétról írni hévvel,
Nem is tudok. Bír kabarével
Van most egész Arad tele,
Mert kabaretbe bármi szögyen
Nem voltam eddig még sohse!

Szilánk.

Sikkasztás

egy takarékpénztárnál.

A könnyelmű élet áldozata.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, május 9.

Egy jó módú szülő gyermekének nagy feltűnést keltő sikkasztásáról értesít szarvasi tudósítónk. A sikkasztást már évek óta üzheti az, akit most alighanem a törvény büntető kesének adnak át s kisebb-nagyobb összegekkel nyolcezer korona erejéig károsította meg a bankot. A feltűnést keltő esetről szóló tudósításunk ez:

A szarvasi takarékpénztár évekkal ezelőtt fiókintézetet létesített Bikésszentandrás községben. A jónevű és szolid pénzüzet csakhamar hírnévre tett szert a gazdák között s ezt a hírnevet még szilárdabbá erősítette az a körülmény, hogy a pénztár tisztviselői előzékeny készséggel adtak felvilágosítást minden pénzügyben hozzájuk forduló gazdának. Különösen szerették előzékenységeért a könyvelőt: Hutiray Gyulát, aki Hutiray László bikésszentandrasi földbirtokosnak a fia.

Hutiray működése ellen soha nem emeltett kifogás. Pontos, megbízható hivatalnoknak ismerték főnökei s így magyarázható meg az, hogy a szarvasi takarékpénztár vezetősége elmulasztotta azt a köelezeten szigorú ellenőrzést, melyet még a legmegbízhatóbb emberekkel szemben is szükségesnek parancsol a részvényesek és az üzletfelek érdeke. Ezt a lanyha ellenőrzést tulajdonítják a sikkasztást elősegítő okául Bikésszentandrásra.

Nemrég Budapestre utazott a könyvelő. Napok elteltével astán levele: Irt haza, amelyben azon elhatározását közli főnökeivel, hogy nincs szándékában több visszatérni. Erre az értesítésre a szarvasi takarékpénztár átvizsgálta a békésszentandrasi fiók könyvelt és ekkor kitént, hogy Hutiray mintegy 8000 koronával károsította meg a takarékpénztárt.

Hutiray az utóbbi időben hónapok óta eliszákosodott. A testi hibában szenvedő ember valósággal kerülte a családját s házas élete azért sem volt boldog, mert nem a szerelem alapozta le azt. Ennek tulajdonítják, hogy a legénykorában józan életű férfi eliszákosodott s hogy szenvedélyesen kereste a mulatozást, amely most megteremtette a maga szomorú következményét.

HIREK.

A megrendszabályozott automobil.

— Rendelet a gyorshajítás ellen. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 9.

Megszűnt a sofförvirtu: Budapest utcáin, az automobilok ezentúl már nem repülhetnek. A főkapitány meghallgatva a panaszokat, visszaállítja a régi rendet, mely szerint szűk utcákon 10, széles utakon 15 kilométer sebességgel járhatnak az autók és motorkerékek, utcakeresztezőseknél pedig csak az emberi lépésnek megfelelő gyorsasággal.

A rendelet szigorú beartására utasított rendőröközgek mátol fogva nemcsak a konflikt fogják felírni gyorshajításért, a sofför urakra is sor kerül.

A főkapitány rendelete ez:

„Megütközéssel tapasztaltam, hogy az automobilok az utóbbi időben túlságos és meg nem engedett sebességgel száguldanak végig a székesfőváros utcáin. Ezt a sebességet még a szűkebb nagyforgalmu utcákon, utcakeresztezőseknél és kanyarutoknál sem mérséklék.

E: az oka annak, hogy az automobilok által okozott, nem ritkán halálos kimenetelű balesetek, elgázolások és összeütközések száma folyton nő és a közönség ellenszönye e járművek irányában egyre jobban fokozódik.

Ezek a gyakori balesetek sürgös kötelességévé teszik a rendőrségnek, hogy egyes automobilu ajdonozok és vezetők ilyenén tulajkapásainak a legnagyobb erély és szigor kifejtésével gátat vessen.

Mint hogy az elgázolásokat és összeütközéseket legtöbb esetben nem a gyalog vagy más járművön közlekedő közönség, hanem az automobilvezetők gondatlansága okozza, szigorú köelelességévé teszem az összes áll. rendőri hivataloknak és közegeknek, hogy az automobilu közlekedés tárgyában érvényben lévő szabályok betartását fokozott erélyvel ellenőrizzék. Különösen arra ügyeljenek, hogy az automobilok a 922 —fk. 901. sz. rendelet 10. §-ában megállapított menetsebességet betartsák, keskeny, nagyforgalmu utcákon és utcakeresztezőseknél az emberi lépések megfelelő gyorsaságnál sebesebben ne hajtsanak.

A rendőri őrszemek ezekre a szabályokra újból figyelmeztetendők azzal a szigorú utasítással, hogy mindennemű szabálytalanság esetén azonnal tegyék meg a kihágási jelentést. A kerületi kapitányságot pedig utasítom, hogy a kihágásokat mindenkor soron kívül és a legnagyobb szigorral vegyék elbírálás alá.

Utasítom egyúttal a kerületi kapi ányásokat, hogy az ily kihágási ügyekben ho-

zott jogerős ítéleteket mindig jelentsek be a főkapitányság közigazgatási osztályának, hogy ily módon az ismételt bűntett és megbízhatatlannak mutatózó automobil-vezetőktől a vezetői jogosítvány bevonható legyen.

Dr. Boda Dezső, s. k.

A főkapitány egyúttal a posta- és táviratigazgatóságokhoz is írt ilyen értelemben, konstatálva, hogy igen sok esetben a postakincstár tulajdonát képező automobillók és triciklik is okai sok balesetnek, elgázolásnak és összeütkezésnek. Ezeknek a vezetői ellen is gyakori a panasz amiatt, hogy utcakeresztezéseknél és egyik utcából a másikba való bekanyarodásnál nem mérséklék a sebességét. A főkapitány megkereste tehát az igazgatóságot, hogy az összes ily gépkocsik vezetőit a hajtási szabályok pontos betartására oktassa ki azzal a figyelmeztetéssel, hogy tapasztalt szabálytalanság vagy kihágás esetén a rendőrség velük szemben ugyanoly szigorral fog eljárni, mint egyéb automobilvezetőkkel szemben.

— Időjárás. A meteorológiai intézet jelenti, hogy e hó 10-én meleg lesz, elvéve csapadékkal és zivatarokkal.

— A csanádi püspöki installáció. Temesvárról jelentik: A csanádi püspök felszentelését eszközölő három püspök közül *Várady L. Árpád* miniszteri tanácsos már tegnap este megérkezett Temesvárra és a püspöri palotában szállt meg. *Hornig Károly* báró, vasszéni püspök ma este a gyorsvonattal érkezett meg két kánonok kíséretében, míg *Hosszu László dr.* lugosi püspök vasárnap reggel érkezik. Bjelentették részvételüket az ünnepélyes felszentelésen a kormány nevében *Zichy Aladár* gróf, a király személye körüli miniszter; továbbá: *Justh Gyula* és *Rakovszky István* házelnökök, valamint tizenkét néppárti képviselő, Csernoch püspök személyes jó barátjai.

— Nyolc órás ülések a parlamentben. Fővárosi tudósítónk jelenti: A mai napon a kormány és a koalíciós pártok vezetői között tanácskozás folyt a felett, hogyan lehetne a költségvetés vitáját mielőbb befejezni. Elhatározták, hogy a koalíció tagjait sürgőnyleg hétfőre a fővárosba hívják és megzavartatják a sürgősséget. Valószínű, hogy erre hétfőn, vagy legkésőbb kedden kerül a sor és attól fogva nyolc órás ülések lesznek. *Wekerle Sándor* miniszterelnök szombaton Bécsbe utazik, hogy részt vegyen a tizenhetedikén megartandó közös miniszteri értekezleten, amelyen az 1909. évi közös költségvetés kerül tárgyalás alá. A politikai helyzet mai állásából következőleg a delegációk összehívását szeptember közepére várják.

— A bankbizottság pihen. Budapestről táviratozzák: Politikai körökben elterjedt az a hír, hogy az országgyűlés által kiküldött bankbizottság működése *halasztást szenved*. Egy hírlapíró kérdést intézett *Bathlyány Tivadar* grófhhoz, a bankbizottság elnökéhez, aki azt válaszolta, hogy míg a költségvetés tárgyalása tart és míg nyolc órás ülések lesznek, a bankbizottság nem tart ülést. Ha a formális ülések véget érnek, akkor össze fog ülni a bizottság és megkezdi a szakértők meghallgatását.

— Thaly Kálmán ünnepzése. Budapesti tudósítónk jelenti: A keleti tengerhajózási társaság egy küldöttsége jelent meg ma a képviselőházban *Thaly Kálmán*nál. A deputációt *Kilényi Hugó* miniszteri tanácsos vezette és üdvözlő beszéd kíséretében átadta *Taaly*nak a társaság arany plakettjét, amely abból az al-

kalomból készült, hogy *Rikóczinak* hamvált a társaság hajóján hazaszállították. *Taaly* megbotoltan köszönte meg a megiszteltetést. Azután *Wekerle Sándor* miniszterelnök a magyar kormány nevében köszönetét fejezte ki a keleti tengerhajózási társaságnak azért, hogy az emlékezetes nemzeti ünnepet közreműködésével előregi ette és hogy *Taaly* lábát elő az emlékezés babérkoszoruját rakta le. Majd lelkes szavakban ünnepelte *Thaly Kálmánt*, akit a jelenlévő harsányan megajánáltak.

— A rendőrség államosítása. A képviselőház tegnapi ülésén a költségvetés tárgyalása alkalmával *Halász Lajos* ugrai képviselő szavá tette a rendőrség államosításának kérdését. A fiatal képviselő a városok nagy terhei miatt panaszkodott beszédében és mint a könnyítésnek egyik módját sürgette a rendőrség államosítását. *Halász* beszéde után a képviselőház folyosóján *Andrássy Gyula* gróf belügyminiszter körül a képviselőknek egy nagyobb csoportja beszélgetett erről a kérdésről. *Andrássy* ekkor kijelentette, hogy szívesen államosítja a rendőrséget, ha a függetlenségi párt ehhez hozzájárul.

Este jelenti budapesti tudósítónk: *Halász Lajos* nagyszerű beszéde ma is foglalkoztatta a Ház folyosóját. Több függetlenségi képviselő kijelentette, hogy a városok ügyével a tegnap vázolt uton a belügyi tárca tárgyalásánál tovább akarnak haladni. Egyedül az iskolák államosítása az, amelyhez nem akarnak hozzájárulni. *Hammersberg László* és *Kmety Károly* a rendőrség államosítását sem helyeslik, mert egy újabb nemzeti küzdelem alatt a belügyminiszter vak eszközévé válhat a vidéki rendőrség. A budgetvita során úgy az iskolák, mint a rendőrség államosítása ellen a függetlenségi padokról felszólalás történik.

— A pozsonyi-bécsi villamos vasut ügye. Budapesti tudósítónk jelenti: *Szilágyi O. 16.*, Pozsony város országgyűlési képviselője a Ház mai ülésén indítványt jegyzett be a pozsonyi-bécsi villamos vasut megépítésére nézve. *Szilágyi* egy hírlapíró előtt a vasuti terről nyilatkozva azt mondta, hogy akik ellenzik a vasutat, azok Pozsonyra nézve részint közigazgatási, részint hazafias szempontból tartják veszedelmesnek. Kijelenti, hogy a vasutat nem Bécs, hanem Pozsony törvényhatósága kívánta, teljes tudatában az ő saját érdekének. A pozsonyi ipar és kereskedelmi kamara szintén hasznosnak és okvetlenül szükségesnek jelezte a vasutat. A vasutat most már okvetlenül megépítik. Ha a magyar kormány nem ad rá engedélyt, akkor lesz bécs-hamburgi vasut, ha engedélyezel, akkor lesz bécs-hamburg-pozsonyi vasut. Már pedig, ha nem engedélyezik a magyar vasutat, akkor Pozsony elveszi Hamburg nagy fogyasztó közönségét. Ami a nemzeti szempontot illeti, felemlíti, hogy régen, amikor Pozsonyból Bécsbe és vissza naponként csak kétszer ment a vonat, akkor Pozsony ősnémet város volt. Most naponta tizszer lehet Bécsbe és vissza jutni, s Pozsony rohamosan magyarosodik. A közlekedés javulásától tehát a város magyarságát nem kell féltetni.

— Letartóztatott anarkista. *Newyorkból* jelentik: *Tockeville* községben a rendőrség letartóztatott egy *Steve Chotes* nevű anarkistát, aki feje volt annak az összeesküvésnek, amely a múlt év júniusában *Ferenc József* király ellen akart merényletet elkövetni. Akkor a mexikói konzulátus figyelmeztette a budapesti rendőrséget az összeesküvésre, amely a negyven

éves uralkodói jubileum alkalmából Budapestén merényletet készült elkövetni a király ellen. Az ügy nagy feltűnést keltett, de megcáfolták. Most egy magyar detektív segítségével sikerült a banda vezérét letartóztatni. A detektív nyomon követte az anarkistát körülbelül tíz mértföldnyi uton keresztül, míg sikerült neki lelepleznie és a rendőrségnek átadnia.

— Javaslát a kivándorlásról. *Andrássy Gyula* gróf a képviselőház mai ülésén benyújtotta a kivándorlásról szóló törvényjavaslatot, mely nem a kivándorlással kapcsolatos gazdasági bajok szanálását, hanem csak a kivándorlás ügyének szabályozását tűzte feladatául. A javaslat új alapokra fekteti a szállító vállalkozókra vonatkozó rendelkezéseket. Biztosítani akarja, hogy azok a vállalkozók, kik kivándorlók szállításával foglalkoznak, ehhez az engedélyt tényleg meg is szerzhessék, viszont a vállalkozók működésének körét megszorítani és az ellenőrzést szigorítani törekszik. Az eddigi törvény alapján alkalmazott meghatalmazottak és fióktelepek működésének beszüntetésével jövőre minden vállalkozó csak Budapesten, ezenkívül pedig csupán a hazai tengeri kikötőben és vasuti állomással bíró határsvéll városokban állíthat fel egy-egy kivándorlási irodát. Az új javaslat a büntetéseket szigorítja.

— A román zsinat befejezése. Egy heti tanácskozás után ma este véget ért az aradi görögkeleti román egyházmegye ideli zsinata. A mai befejező ülésen a konzisztorium ügyrendjének elfogadása után a lelkészek öregeit és árváit segítő alap szabályait tárgyalták le, végül pedig az egyházmegye költségvetését fogadják el. A zsinat tanácskozásait *Papp I. Ignác* rövid beszéddel rekesztette be.

— Aranylakodalom. Az aradi izraelita hitközség nyugalomba vonult érdemes főjegyzője, *Rosenberg Lipót* és neje született *Reitlinger Emma* ma ünnepelték házasságuk ötven éves fordulóját. Az aranylakodalom alkalmából a jubiléus pár jó ismerősei és tisztelői meleg ünnepélyt rendeztek. Az ünnepély első része a zsinagógában folyt le, ahol nagyszámu, díszes közönség jelenlétében *Rosenberg Sándor dr.* főrabbi áldotta meg az ősz házaspárt, délután pedig megjelent a főjegyző lakásán *Nemes Zsigmond dr.* hitközségi elnök vezetésével a hitközség választmányja és jókívánságaikkal, valamint gyönyörű ajándékokkal halmozták el az ünnepelteteket. Az ország minden részéről számtalan üdvözlő távirat érkezett. Este a család és jóbarátok kedélyes vacsorára gyűltek egybe, amelyen *Kümmelheim Ármin* temesvári hitközségi főjegyző, *Löwinger Miksa dr.* és *Radó Károly dr.* siép felköszöntőkben éltették az aranylakodalmas párt. Az unokák pedig mulattató kabarét számokkal szórakoztatták a társaságot, amely a legjobb hangulatban a késő éjjeli órákig maradtak együtt.

— A Maros szabályozása. A földművelésügyi miniszter, mint azt megírtuk, megküldötte a városnak a folyóvizek szabályozásáról alkotott törvénytervezetet, amelynek keretében a Marosnak *Konopiól Piskiiig* való szabályozása is tervbe van véve. A javaslat indoklásából kitűnik, hogy a vizimunkálat célja a Marost egész hosszában a tulajozás számára egész esztendőben használhatóvá tenni. Ezt a miniszter duzzasztók és hallépezők építésével akarja elérni s az így szabályozott folyó partjait az alámosások ellen védgáttakkal erősítetteti meg. A tanács mai ülésében foglalkozott a törvényjavaslatlaltal. A miniszter tervei nem elégitik ki a tanácsot, mert azt óhajtaná, ha a Marost személy- és teherszáll-

lító hajók járhatására tenné alkalmassá a törvényhozás. Ámbar a miniszter tervei a fának szállítását o'csóbbá fogják tenni, mert a kereskedők nem lesznek arra utalva, hogy *Zámban* adják fel a fát, de ez az egyedüli változás nem kielégítő. A törvénytervezetet kiadja a tanács a közlekedésügyi bizottságnak, hogy az tanulmányozza s tegye meg észrevételeit, melyeknek alapján a közgyűlés feliratilag kéri meg Durányit, hogy az érdekeltek meghallgatása után oly módon javítson a tervezeten, hogy az minden kívánságot kielégítsen.

— A megszűkített korzó. Az bizonyos, hogy ilyenkor tavasz idején jól esik szivni a szabad levegőt. Kellemesebb, mint a kávéház fűs-jében üldögelni, amint azt maguk a kávéosok is tudják. Ki is telepítik a kávéházat a járdára, ahol ingyen adnak a közönségnek a kávék, pipólok és fagyaltok mellé friss levegőt. Helyes dolog ez és mivel a város bizonyos részeiben meg is engedni, jogos is. A joggal azonban, mint a régi közmondás is tanítja, sohasem szabad visszaélni, mert eképen a legjogosabb jog is jogtalanság lehet. Az Andrássy téri *Hungaria* kávéház is kissé tulmegy már a mel'ányosság határán, illetve a járdának ama határán ameddig a kávéház székeit és asz alait elhelyezni illik. Már pedig a kávéházakon kívül, sőt azok előtt a közönségnek is megvannak a maga jogai. A járda elsősorban mégis a járókelő emberek számára készült, különösen a tavaszi közönség számára, amelynek legolcsóbb és egyik legkedvesebb szórakozása a korzózás. Ennek a korzózásnak éppen az Andrássy-tér forgalmasabb oldala a főhelye. Ugyszólván az egyetlen utca ez, ahol Aradon mostarában sétálni lehet és sétálni érdemes. Nem lehet tehát szónéklül hagyni, hogy egy kávéház egyszóval foglal magának ebből a sétahelyből egy nagy részt. Még pedig olyan nagy részt, hogy ott sétahely már alig marad. Tavaly is volt kert a *Hungaria* előtt, de korántsem olyan széles mint most. Kérjük tehát a hatóságot, védje meg a közönségnek jogos érdekeit és ne engedje összeszorítani az amugy sem tulajdosan nagy sétahelyet a kávéház butorzata kedvéért.

— Eulenburg herceg a fogházban. Berlinből jelentik: Eulenburg herceg képviselője *félmillió* márka óvadékot ajánlott fel a herceg ideiglenes szabadonbocsátásáért, de a vizsgálóbíró visszautasította az ajánlatot, amiről a következőket jelentik: Eulenburg herceg képviselője, mihelyest értesítették, hogy a herceget még a tegnapi nap folyamán Berlinbe viszik és letartóztatják, ajánlatot tett a herceg szabadonbocsátására. A herceg családja felhatalmazta az ügyvédet, hogy félmillió márka biztosítékot ajánljon fel. A főügyészség a letartóztatási indítványt azzal indokolta, hogy tekintettel az esetleg kiszabandó büntetés nagyságára, a szokési kíséreltet gyanuja merül fel. Ezt az indítványt a vizsgálóbíró elfogadta, mire megvizsgálták a herceget, hogy szállítható állapotban van-e és miután a törvényszéki orvos konstataulta, hogy igen, letartóztaták, zárt automobilon bevitték Berlinbe és átadták a Czarité-kórháznak.

— Barta Miklós síremléke. *Budapesti* tudósítónk jelenti: A *Barta Miklós* szobrának bíráló bizottsága ma dön'ött a pályaművek fellett és úgy határozott, hogy a megbízatást a szobor elkészítésére nem adja ki, hanem szűkebbkörű pályázatot hirdet a legjobbnak talált pályaművek szerzői között. Ezek *Tóth István, Istók János, Horváth Géza* és *Siklodi Lőrinc, Kolozsvári Cseszák Ferenc* és *Holló Barnabás*.

— Hegedűs Armin a fogházban. A kékre festett kirakat egykori hő'ének *Hegedűs Armin*nak emléktáblát tudvalevőleg a minap már a leg'jobb fiún, a királyi Kuria is jóvá hagyta. Az ítéletet, mely csalárd bukásért két évi fegyházra ítélte Hegedűst, most már tehát senkisé is vál'ozhatatlan. A Kuria döntését ma hirdették ki Hegedűs előtt, aki meg'lehető

megnyugvással fogadta azt, mert maga sem nagyon bizott abban, hogy a Kuria megváltoztatná az ítéletet. Hegedűs kü'önbén annyira használható ember lett a fogházban, hogy az aradi ügyészség ezentul sem viszi el Aradról, hanem megengedi neki, hogy itt töltsse ki büntetését. Ügyvédje is beszélt ma vele és neki elmondotta, hogyha kiszabadul a fogházból, megint üzletet akar valahogyan szerezni. Ha ugyan tud majd kapni társat magának.

— Házasság. Kosminsky Margit és Sándor Béla ma vasárnap délelőtt 11 órakor a helybeli anyakönyvi hivatalban házasságra lépnek. 1955

— Lóhátton Nagyszombatból Bécsig. A Nagyszombatból Bécsbe áthelyezett első számú közös buszárezred tegnap indult el Nagyszombatból új állomása felé. A nagy utat az ezred lóhátton teszi meg. Tegnap érkezett L'ppára az ezred, mely onnan holnap reggel indul el és a vasárnapot Görgövényen és Mikalakan töltik. Holnap délben az ezred tíz órára az Aradon állomásozó hetedik körös buszárezred tisztikarának vendége lesz.

— Névmagyarosítás. *Kohn Lajos* máriaradnai kereskedő kiskora gyermekkel *Szefike, Albert, Jenő* és *Alfréd* belügyminiszteri engedéllyel *Kozmára* változtatták a nevüket.

— Az antialkoholista páholy felavatása. *Stein Fülöp* dr., királyi tanácsos, a magyarországi antialkoholista mozgalom vezetője szombat este Aradra érkezett. A pályaudvaron az aradi antialkoholista élén *Ausztroweil László* dr. és *Nagy Sándor* tanár üdvözölte a kiváló orvost, aki hálás szavakkal mondott köszönetet. A holnapi felavató ünnepségek délelőt tíz órakor kezdődnek a városháza dísztermében. Itt tartja felolvasását *Stein* dr. az antialkoholista mozgalom céljáról. A felolvasás után vita lesz, amelyben minden jelenlevő részt vehet. A páholy felavatása délután három órakor lesz a gimnázium nagytermében.

— Bérskéek a korzón. Ma állították föl *Weiss Félix* bérskékeit a korzón a *Matzky* cukrászdától a Központi szállodáig.

— Ez is „nyilttér.” Egyik szabadkai lap nyílt téri rovatában a következő kis történet látott ma napvilágot:

Több csókért elvadás Parjat elhagyni végyó férj szórakozást nyerni kiment a Rókusi temetőbe. Ez egy jó hírnévnek örvendő cipész iparos *K. A.*, semmit sem sejtve hogy *K.* neje utána megy, vasárnap d. u egész bizalmas enyelgésbe elegyedett egy öt már régebben szerető kövér barna ruhás s fehér kendős nőbe a szép látványra éppen a 3-ik csók adásánál amely mindkettőjük részéről délután unzesen történt, *K. A.* neje rájuk kiáltott: „Ja így is lehet!” erre öngyűsége nem tudott másként menekülni, hanem keresztül a s'án táson s a *Mária Valéria* kórház felé futott, azt hiva, hogy *K. A.* neje beszenyezte volna ve'e a kezét. Oh nem, elment ügyvédhez s nyomban megindította a válópert.

— Az újságírók segítő-alapjának. Az aradi *Uránia* szin'tás igazgatósága az általa rendezett előadás jövedelméből ötven koronát adományozott az *aradi újságírók segítő alapjának*. Az adományt ez u'on is nyugtázom. *Faragó Rezső*, a segítő alap id. pénztárosa

— A városi közgyűlés folytatolagos sorrendje: Az aradi „Fehér Kerész.” gyermekvédő egyesület kérelme a létesítendő gyermekórázban egy ezer koronás ágy alap tvány létesítése tárgyában — Polgármester előterjesztése az adófelszámolási bizottságha *Müller Gyula* helyébe *Hoffmann Antal* megválasztásá iránt — *Qrini Ferenc Ferdinánd* kérvénye annak kilátásba helyezése iránt, hogy viszhozósítása esetén a város községi kötelekőbe felvéteini fog — A városi iskolaszék 216/33 1908 számú előterjesztése 1908. év szeptember hó 1-től a vár. polgári iskolánál 3 rendes tanítói állásnak rendszeresítése tárgyában. A tanácsnak előterjesztése az automobilonnibus vállalatnak megindítása, illetve a személyzet egy részének alkalmazása s az üzembizottságnak megalakítása iránt. U. az előterjesztése az Aradon építendő reáliskolai épülethez szükséges teleknek kijelölése és felajánlása tárgyában — A szervező bizottságnak javaslata a szervezési szabályrendeletnek az iskola felügyelői állásra vonatkozó határozmányainak módosítása iránt. — Jogügyi bizottság jelentése az építészügyi szabályrendelet tárgyában. — U. az jelentése a községélyezés és a gyermekek védelméről alkotott szabályrendelet elfogadása tárgyában. — *Kertész Miksa* dr. aradi lakos felebbe

zése *Heintz Gábor* elleni végrehajtási ügyében hozott 1686/1928. számú polgármesteri határozat ellen.

— **Uj fogorvos Aradon.** A héten Arad fogorvosi kara egy taggal megszaporodott. *Dr. Székely Károly* nyitja meg itt fogorvosi és fogtechnikai műtermét. Makóról jön, a hol két esztendei működése alatt szakmájában igen előnyös hírnévre tett szert. Mint társadalmi emberben benne sokat fog nyerni Arad. A makóiak dr. Székely távozását ószintén sajnálják 1954

— **Vass szálloda. Kényelmes szobák, villanyvilágítás, olcsó szobaárak.** Naponta saját omnibusz rendszer közlekedés 1555

— **Valódi angol tennis-örök, tennisz lapdák, főtbalok gummi lapdák, házi tornák, bőr és selyem női táskák és mindennemű bőr áruk nagy választékban mélyen leszá litott árban kaphatók** *Hegedűs Gyula* kereskedésében Aradon, *Andrássy tér 15.* 1615

— **A következetes szerencse.** Hiába mondjuk általánosságban szeszélyesnek kiszámíthatatlannak a szerencsét, sok esetben éppen megfordítva van a dolog. Sokszor szinte hüszéggel szegődik a jó szerencse egy helyre és rendületlenül állandó is marad. Jó tanuság erre a budapesti *Gaedicke*-bankház, mely mint a m. kir. szab. osztályosorsjáték fő-elárusítója, az egész országban szinte közmondásosan ismert állandó szerencséjéről. Sok millióra megy az ő szeg, melyet a bankház szerencsés ügyfeleinek juttatott és a most lezajlott sorajátékban is számtalan nagy nyeresémet fizetett ki váratlan boldogságra sok családnak. A *Gaedicke A.* bankház (*Kosuth Lajos* u ca 11 ezen páratlan szerencséje, meg az a gyors, pontos ügykezelés, melyben itt a vevőnek része van könnyen megmagyarázzák óriási forgalmát és kedveltségét.

— **A Szent László Püspök héviz gyógyfürdő** (Nagyvárad mellett) csúszos, kőszvényes és csonttöréseknél hazánk legelső fürdőivel egyrangú és biztos gyógyhatású, számos és bő forrásaival, kies fekvése és ózondus levegője által kellemes üdülő helyül szolgál annál is inkább, mert *Kernács János*, a fürdő érdemdus bérletje mérsékelt fürdő, lakás árak, kitűnő és jutányos étkezések, állandófürdő orvos, változatos szórakozás és elsőrangú zenekarról mindenkor gondoskodott.

— **A legjobb márciusi kiviteli sör csak Schuch Ferenc** Milleniumi sörcsarnokában kapható. 197

— **Minden gyermekszobában hálával kell gondolni** azokra a derék norvég halászokra, kik a háborgó tengeren fogják a tőkehalat, mely a kitűnő csukamájolajat szolgáltatja. Csukamájolajat, a legizletesebben és a legkönnyebben emészthető formában nyújt a „*Scott-féle Emulsió*”, mely egyike a legjobb tápanyagyszereknek. Kapható a gyógyszerárakban.

— **Molypusztító és rovarpor legjobb minőségben** *Vojtek és Weisz*nál Aradon. 191.

● A kiváló bőr- és lithiumos gyógyforrás ●

SALVATOR

vese- és hólyagbajoknál, kőszvénynél, orvorköbetegeknél és hurutos bántalmaknál kitűnő hatás.

Természetes vasmentes savanyúvíz.

● Kapható ásványvízkereskedésben vagy a Szinye-Lipóci Salvator-forrás Vállalatnál Budapest, V. Rudolfsplatz 8.

Ma kabaret-estély

Láng Testvéreknél.

Ma kezd meg a Központi-szállodában a budapesti első varieté daltársulat vendégszereplését.

Szigoru családi műsor.
Kezdeté este 8¹/₂ órakor.

Be'ptli-di, I kor. — Fentartott hely 150 kor.

A nagyérdemű közönség szives pártfogásáért esedez

Marini Jules (Jaulus).

MULATSÁGOK.

(=) Nyilvános köszönet. Az *Aradi Nyomdász-szakszervezet* és a *Gutenberg-dalkör* április hó 19-én, húsvét első napján tartott jótékony célú tánevigalmán a következő felülfizetések folytak be: Arad-csanádi gazdasági takarékpénztár, Aradi első takarékpénztár 20—20 koronát. „Viktória” takarékes hitelintézet, Arad-csanádi vasút, Kovács Arthur 10—10 koronát, Bloch H., Kalmár Nándor, Geller Izidor, N. N., Mülek Lajos dr., Neuman Testvérek, Gruber László, Széchenyi gőzmaom, Magyar szalmaanyag gyár, Tenner László, Andrányi Kálmán utódai, Szárnyas kerék-dalkör, Kaiser kávé 5—5 koronát; Várhol László 4 koronát; Egyházmegyei nyomda, Olvasatlan aláírás, Pöltzl Miksa, Schuch Ferenc, Schliffert József 3—3 koronát; Boleznai János 2 kor. 80 fillért; Kerpel Izsó 2 kor. 40 fillért; Kállai Miksa, Schneider kávé Berger Gyula, Weisz Félix, Glück Dezső, Hauer Vilmos, Schlésinger Béla, Bérczi Pál, Lehoczki Agoston, Munkás dalegylet, Aradi Újság 2—2 koronát; Burger József 1 koronát; Mádi Sándor 80 fillért; Komáromi Lajos 60 fillért; Lurza János 20 fillért. Fogadják a nemesszívű adakozók ezuton is hálás köszönetünket. *A rendezőség.*

(=) A rézműves hál felülfizetői. A rézművesek április 30-iki mulatságára felülfizettek a következők, kiknek ezuton mond köszönetet a rendezőség Rudkovszki Ferenc 40 korona, Groer Rudolf 9 korona, Schütz Viktor 6 korona, Szalmaanyag gyárigazgató 5 korona, Solymos testvérek 5 korona, Reusz Mór és fia 5 korona, Porcshalmi József (Nagyszalonta) 5 korona, Staufér Károly 5 korona, Somogyi Nándor 5 korona, A. cs. e. v. szárnyaskerék dalkör 5 korona, Gábor József 4 korona, Nyegre Vince 4 korona, Hendl János 4 korona, Reich József 4 korona, Kuszálk Ferenc 4 korona, Korbász N. 4 korona, Friedmann Adolf (Szepes-Szombat) 3 korona, Vogel Izidor (Poprát) 3 korona, Huzó István 3 korona, Degenfeld József 3 korona, Smiet János 3 korona, Remszing Vendel 3 korona, Véta István 3 korona, Kapp József 3 korona, Fényes János 3 korona, Hönig Ottó 3 korona, Szelles Károly 2 korona, Lieshe Ernő 4 korona, Hutesta József 4 korona, Hoffmann Frigyes 4 korona, Bogya György 4 korona, Lupsiai Aurél 4 korona, Grulik Rezső 4 korona, Ivánkó Mihály 4 korona, Maas József 4 korona, Szabó Lajos 4 korona, Szabó István 4 korona, Siller János 4 korona, Gutbrót N. 4 korona, Metzler Alajos 4 korona, Here Miklós 4 korona, Zsiros Mihály 5 korona, Simon Lázár 4 korona, Miklós János 3 korona, Valenta Tivadar 2 korona, Weisz Dávid 2 korona, Sült István 3 korona, Nutz Jánosné 2 korona, Kiss L. 2 korona, Hönig Frigyes 2 korona, Samberger László 2 korona, Matzók Frigyes 1 korona, Srott N. 20 fillér, Hingler Béla 20 fillér, Linszki Lajos 4 korona.

TORVÉNYKEZÉS.

§ Elítélt aradi hazardjátékosok. Az aradi rendőrség a múlt hó elején a kávéházakban és egyéb nyilvános helyeken razzlát tartott. Egy Desk Ferenc-utcai kávéházban két kompánia kártályzott. *Páseti Arpád, Franc András, Pauli András* és *Aradán Illés* iparossegédek huszonegyeztek, *Neviczky László, Wittenberg Lajos* és *Hausz Simon* pedig ferbliztek. Ma ítélkezett felettük a járásbíróság tiltott szerencsejáték miatt és egyenként öt-öt korona pénzbüntetésre ítélte őket.

§ Megbüntetett kereskedő. Szintye aradmegyei községben még 1897-ben alakult egy *Concordia* nevű részvénytársaság tízezer korona alaptőkével. A társaság kereskedelmi ügyletek kötésével foglalkozott, de kevés szerencsével, mert már 1902-ben elhatárosták a felszámolást. A részvénytársaság három felszámolóvá választott, akik azonban munkájukat mind-egyedül nem fejezték be, a törvényben előírt évi vagyonskimutatásokat a bíróság ismételt fel-

szólítása ellenére sem mutatták be és a felszámolás jelenlegi stádiumáról sem tettek jelentést a törvényezőknek. Ezért az aradi törvényszék *Heller Mór dr. kir. törvényszéki bíró* előadása alapján a felszámolókat egyenként száz—száz korona pénzbírsággal sújtotta.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS

= Országos vásárok. A kereskedelemügyi miniszter megengedte, hogy az Aradvármegye területéhez tartozó *Dézna* községben f. évi május hó 14-ikére eső országos vásár ez évben kivételosen folyó évi május hó 25-én tartassék meg. Ugyanazon miniszter megengedte, hogy a *békésmegyei Kőröstarcsa* községben minden év április 23. és 24-én, továbbá szeptember 1. és 2-án helypénzszedéssel egybekötött országos vásár tartassék. Első napon az állatvásár második napon pedig a kirakó vásár.

Gabonaüzleti hetiszemle.

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, május 9.

A lefolyt héten ismét változékony időjárás uralkodott.

Holott — mint már jeleztük — eszidőseint meleg idő kellere, ebből azonban keveset kaptunk, a hűvös, szeles és elvétve esős napok még mindig gyakoriak.

A gabonaüzlet irányzata roppant ingadozó és bizonytalan kilátások hatása alatt áll.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az *Aradi Közlöny* távirati tudósítása. —

Budapest, május 9.

Amerika 2 1/2-el magasabb, 10 fillérrel olcsóbb árak. Az árak 50 kilónként számítva:

	Dél zárlat	5 órai zárlat
Buza májusra	11.77—11.78	11.71—11.72
Buza októberre	10.09—10.10	10.03—10.04
Zab októberre	6.59—6.60	6.63—6.64
Rozs októberre	8.71—8.72	8.73—8.74
Tengeri májusra	6.54—6.55	6.54—6.55

Zárul 5 órakor.

Osztrák hitelrészvény	629—
Magyar hitelrészvény	740—

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Május 9. —

Magyar elsőrendű: Oreg nehéz páronként 400 kilogrammon felüli súlyban — fillérig; közép páronként 300—400 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felüli súlyban 129—131 fillérig; fiatal közép páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban 132—134 fillérig; könnyű páronként 150 kilogrammig terjedő súlyban 136—140 fillérig. Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon felüli súlyban — fillérig; közép páronként 240—260 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig. Sertéslétszám: Május hó 6. napján volt készlet 34 057 darab, május 7. napján felbajtatott 161 darab, május 7. napján elszállított 266 darab, május 8. napjára maradt készletben 33,952 darab. A hízott sertés ünet irányzata: Változott.

IDEGENEK ARADON.

— Május 9. —

Fehérkereszt-szálloda, Beszter V. utazó Bécs. — Vogl Miksa utazó és neje Bécs. — Grünhut Alfréd kereskedő Bécs. — Brunner Rudolf utazó Biala. — Kohrusz Oszkár utazó Budapest. — Kaufmann Ignác utazó Bécs. — Reich Jakab utazó Budapest. — Ifj. Wultner Ferenc fakereskedő Elek. — Szirmai Jakab mérnök Budapest. — Ciolman Aurél dr. ügyvéd Lippa. — Horn Béla utazó Budapest. — Kovács Armin utazó Budapest. — Zakariás Jenő gazdatiszt Borossebes. — Kummelheim Armin főjegyző Temesvár. — Langel Adolf kereskedő Oravica. — Parger Arthur kereskedő Oravica. — Boór Emil segédtsist Zádony. — Veró Béla utazó Budapest. — Stumpfoll Ede igazgató Temesvár. —

Fuchó J. utazó Budapest. — Barta Jakab utazó Budapest. — Kolozsi Károly utazó Budapest. — Fischer Mór mérnök Budapest. — Schneller Adolf utazó Budapest. — Heuman Adolf utazó Budapest. — Agulár Ernő utazó Budapest. — Hegedüs Sándor utazó Budapest. — Doehmann Gyula utazó Budapest.

Központi szálloda. Sebestyén Emil dr. főtanácsos Budapest. — Ródoti Sándor utazó Budapest. — Kövesdi Sándor utazó Budapest. — Dosztál Zsigmond utazó Budapest. — Winter Géza utazó Szeged. — Fischer Jenő utazó Budapest. — Schwarz Jakab utazó Miskolc. — Hobnsicky Andorné huszárfőhadnagy neje és fia Guraszáda. — Ullmann József fodrász Szakács. — Gertai Vilmos gyáros Szászsebes. — Radványi Sándor utazó Budapest. — Burger Viktor utazó Budapest.

Vass szálloda Konbász Kálmán utazó Rákos. — Civlessen Prokop esperes Máriaradna. — Weiner Gyula utazó Budapest. — Szoitoványi János színész Budapest. — Sztorer Adolf utazó Bécs. — Szücs Laci igazgató Szeged. — Halczveber Jánosné művésznő Budapest. — Szóke János utazó Nagyvárad.

Pannonia szálloda. Bolczér Béla utazó Pinkafő. — Dázon Béla utazó Budapest. — Vulpe Miklós plébános Zsadány. — Rosenstuk Manó utazó Budapest. — Mayer Sándor utazó Budapest.

NYILTER.

Dr. Székely Károly

fogorvos

Batthyány-utca 27. szám

Szántay ház

1953

letelepedett és működését megkezdte.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy az általam kibérelt

BAROSS-PARKI

kioszkt

megnyitottam.

Naponta friss

cukrászda és buffet

ugyanazon árak mellett mint Deák Ferenc-utcai üzletemben.

Kérem az igen tisztelt közönség szives pártfogását.

Kiváló tisztelettel

Mihályi Gyula,
cukrász, kioszk-bérlő. 1959

ENERGIN

EGY EGÉSZ DOBOZ ÁRA 2-50 KORONA.
Kapható a gyógyszerárakban, de biztosan az
ENERGIN VÁLLALATNÁL PÉCSETT,
mely 6 dobozt bérmentesen szállít. 5951

Leghathathatóbb és legizletesebb hízoló és vértisztító szer!

Számos orvostanár és szaktekintély által kitűnő eredménnyel kipróbálva.

GYERMEKEKNÉL: Siétteti a járást és fogzást, eloszlatja a mirigyeket és az ótvart — bizto-
sitja a csontok és izmok ép fejlődését — javítja és rendezi az emésztést.

FELNÖTTEKNÉL: Utólérhetetlen vérképző, gyengélkedőknél erősítő és mirigyoszlító szer, —
mellbajosoknál megszünteti az izzadást és elősegíti a gyógyulást.

Most jelent meg a
„Budapesti Ujságírók Almanachja“-nak
1908. évi kötete, az ujságírók özvegyeinek és ár-
vainak Segítő alapja javára.

A kötet tartalma A magyar bohémvilág-ot mutatja be; az írók, ujságírók, a poéták, a festők, a szobrászok, zenészek, színészek világát; a legkiválóbb írók irták, köztük: Herczeg Ferenc, Mikszáth Kálmán, Molnár Ferenc, Szomaházy István, Eötvös Károly stb. stb. A 600 oldalas, diszes kötetben igen sok rajz, karrikatura s egyéb illusztráció van.

A kötet szerkesztője Szerdahelyi Sándor, a „Pesti Napló“ szerkesztője. Kiadja a „Budapesti Ujságírók Egyesülete“, melynek ez az egyetlen kiadványa.

A könyv igen olcsó: 12 korona és a legszebb ajándék.

MINIMAX

Az ár, súly és nagyság **Minimuma** az egyszerűség és használhatóság **Maximuma**.
1904. augusztus 1-étől 1908. január 1-éig hitelesen kimutatott 7642, többnyire igen komoly tüzet oltott. 21

Arájánlással, prospektussal, mindennemű felvilágosítással készséggel szolgál:

Kneffel Károly és Fia

vaskereskedése és szénüzlete Aradon.

A „Magyar Minimax“ gyár r. t. Arad- és Arad-megyei kizárólagos képviselője.

Előkelő
biztosító társaság

Arad székhelyvel Vezérügynökséget óhajt szervezni, melynek élére tekintélyes, agilis egyént keres.

Ajánlatok „Discretio“ jelige alatt e lap kiadóhivatalába keretnek. 1921

Dr. Horváth Kornél

ORVOS

lakását a Neuman-palotából **Weitzer János-** (templom) **utca 10. szám,** földsz. alá (a polgári fiuisk. szemben)

helyezte át. 1880

Rendel: délelőtt 11-12-ig és délután 2-4-ig.

Évszázadok óta ismert

MATTONI FÉLE
GIESSHÜBLER
SÁVANYUVIZ

segítő gyógyító tényező
Karlsbad, Marienbad,
Franzensbad stb.
kuráknál; mindig
tényesen bevált.

Ideggyengeség

Vérszegénység

a leghathatósabbban lektizdhetők a

Guberforrás

vizével használt kúra által, mely könnyen emész-
hető természetesen ársón, vasas viz. Orvosi-
jobban ajánlva.

Kapható az összes gyógyszertárakban, élelmiszer-
árakban és ásványvíz-kereskedésekben. Árú-
ingyen.

AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE
HELYESZKÖZLŐ OSZTÁLYÁNAK

heti kimutatása.

Hivatalos helyiség Szabadság-tér 7. sz. I. em.

Telefon 294. sz.

Telefon 294. sz.

Hivatalos órák: délelőtt 9—1 óráig.

Vidéki megkeresésekre — azoknak, a kik a körnek nem tagjai — csak válaszbélyeg ellenében válaszolunk.

1908. május hó 9.

Keresünk:

Aradra: 1 a kirakatrendezéshez értő rövid-
áru, 1 játék és diszmű, 1 férfi divatáru segé-
det és 4 tanoncot.

Vidékre: 6 fűszer és csemege, 2 fűszer és
rövid, 5 vegyes, 1 rőfös, 1 vas és fűszer szak-
mabeli magyar, román és részben német és
tót nyelvismerettel bíró segédet, több tanoncot.

Aiánlunk:

1 irodai gyakornokot, 2 irodai gyakornok-
nőt, 12 fűszer és csemege, 8 vas és fűszer, 6
fűszer és rövid, 4 vegyes, 8 divatszakkmabeli
segédet, és 1 óvadékképes üzletvezetőt il. utazót.

Az elhelyezés teljesen díjtalan; az Aradi
Kereskedők Köre tagjai előnyben részesülnek.

AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE
HELYESZKÖZLŐ OSZTÁLYA

Klein Sándor,

Keppich Zsigmond,

titkár.

411

igazgató.

A következő

ujdonságok

érkeztek

KERPEL IZSÓ

80,000 kötetes

kölcsönkönyvtárába:

Splényiné Freystädler Flóra: Életem, szer-
elmeim, szenvedéseim, Csáth G.: A varázsló
kertje, Pierre Loti: India, Gorkij: Az Orlov
házaspár, Mikszáth: Páva a varjuval, Tömör-
kény: Főretteg János, Lőrinczy: Gereblyém
alól, Malonyay D.: Az ifju ur és a többi,
Tábori: Beszédes Kalára, Zöldi: Komédiák,
Deu sch Leo: Bilincs és kancsuka, Bródy
Sándor: A tanítónő, Murai K.: Eljegyzés meny-
asszony nélkül, Pekár Gy.: Atalanta csókja.
Gárdonyi: isten rabjai, Pemberton: A fehér
rémek, Zöldi M.: A pápai gróf, Schinx: Vad
virág és kerti virág, Sinclair Upton: Az ipar-
báró, B. Balogh Beledék: Séta a világ körül,
Holub: A fokvárostól, Dr. Guthi: Homosexuális
szerelem, Legújabb monologok, Nagy I.: Sötét bü-
nök, Bródy S.: A hercegkisasszony, Földes I.: A
császár katonái, Ries: Az első légyott, Dr. Fo-
rel: A nemi kérdés, Gutius: Mákvirágok, Csend-
élet, Jeles firmák, Keresztkérdések.

Németben: Doyle: Bund der Rothaarigen,
Madelaïne: „Frivol“, Skovronek: Der rote Kersien,
Osbourne L: Liliput der Schicksalsmeister, Bal-
lestrem: Djavahir, Luzifers Träne, Dunker: Lei-
den, Nell Otto: Friedenssucher, Stegemann H:
Die Befreiten, Champol: Simones Gatte, Blüthgen
Victor: Frau Gräfin, Ballestrem: Diplomaten,
Klinkowström: Zum andern Ufer, Lesueur D: Die
Macht der Vergangenheit, Croker: Ein verlorener
Posten, Hire Jean: Königsdirne, Corrad P.:
Amors Mädchenschule, Dolorosa: Tagebuch einer
Erzieherin, Rittland K.: Frau Irmengards Enttäu-
schungen, West L.: Homosexuelle Probleme,
Quirt Jean: Pariser Ausstellungserinnerungen,
Wasner: Der rote Faden. továbbá francia és
angol ujdonságok.

Kölcsön díj havi 1 kor. 20 fill, vagy köte-
tenként fizetve 8 fillér.

A könyvek ujak és tiszták!

Vidéki bérlők

is a legfigyelmesebb kiszolgálásban részesülnek.

A zenemű-kölcsöntárba

is meglepő szép

ujdonságok érkeztek!

Zenekölcsöntári díj havi 1 kor. 40 fill.,

vagy füzetenként 14 fill.

Zerkovitz: A házmaster-kisasszony, Heidel-
berg: Wekerle mondta, A kávéházi ember, Hová
hová? Hetényi: Mese a kakas, a tyúk és a tojás-
ról, Almásy: Zemplényi emlék, Marthon: Rózsa
volnál, Mader: Keringő a Nagymamából, Székács:
3 magyar dal, Kurucz J.: 3 magyar dala
Gerzso: Tátrai emlék, Lehár: Három fele
ség, Fall: Dollárkirálynő, Bodrogi: Künn-
pusztán szántok, Bogdán: Felhők mennek,
Pete L.: Nem való bokréta, Ne bánts anyám,
Heidelberg: Krumpfi kapálás, Dal a Vörös
Marcsáról, A harem hölgy, Zerkovitz: Bölcsődal,
Karmán J.: Összel születtem, Örök mámor, Mo-
dern Zeneköltők albuma, Kálmán J.: Tatárjárás.
A zenemű kölcsöntár 5-ik pótjegyzéke is meg-
jelent és ingyen kapható.

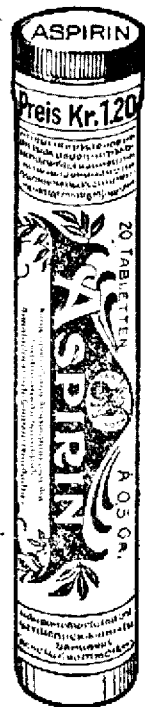
KERPEL IZSÓ,

könyv-, zenemű és papír-
kereskedése Aradon.

401

Telefon 383. sz.

AZ ASPIRIN

a legkedveltebb modern szer mindennemű reumatikus és neuralgikus fájdalmak ellen. — Kitűnő eredmények influenza, — hurutos bántalmak, — fejfájás, — migraine, — rheuma, — köszvénynél stb. — Aspirin manapság a legelkülönözhetlenebb szere minden praktikus orvosnak. —

Óvakodjunk az utánzatoktól!

Mintbogy az egyedül valódi Bayer-féle ASPIRIN helyett gyakran más szert adnak, kérjük Aspirint csakis a mi

Aspirin-Tablettáink

5811

alakjában az itt ábrázolt eredeti csomagolásban (20 drb. a 1/2 grammos tablettát tartalmazó phiola ára K. 1.20) vásárolni. —

Minden tablettát az „ASPIRIN” felírást viseli. —

Csak ezen tabletták biztosítanak a készítmény valódiságáról, minden más tablettát, mint hamis visszautasítandó. — Por alakjában vásárolva, mint azt már számtalan ellenőrző vizsgálat bebizonyította, majdnem sohasem kap Bayer-féle aspirint, hanem csekélyértékű pókésztítményeket, de a valódi aspirin árát fizeti érte. — Tehát óvatosság! Ha valahol ezen egyedül valódi aspirin-tabletták nem volnának kaphatók, kérjük ezt tudomásunkra adni, hogy a tablettáknak, valamely fővárosi gyógyszer-tár úján való megküldése iránt intézkedhessünk. —

Farbenfabriken vorm. Friedr. Bayer & Co., Elberfeld.

Andrássy-tér 21. sz. házban

I-ső emeleten

1961

irodának

alkalmas lakás

azonnal kiadó.

Lengyel Lőrinc.

Telefon 3-33. Telefon 3-33.

Eddig felülmúlhatatlan, legjobb és legújabb szerkezettű, saját gyártmányu, 50%-os jégmegtakarítással

jégszekrények
dus választékban raktáron

Kohn József

Arad, Andrássy-tér 13. szám.

Minorita-palota. 1669

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Vidéki fogyasztási szövetkezetekhez óvadékképes, románul értő és beszélő

üzletvezető kerestetik.

Cim a kiadóban.

1797

Folyékony
Somatose
kitűnő szolgálatot tesz 5979
az emésztésnél, gyenge gyermekeknél vagy felnőtteknél.
Kapható a gyógyszer-tárakban vagy drogueriákban.

1868 óta forgalomban. Berger-féle gyógy-kátrány-szappan,

orvosi tekintélyek által ajánlva, Európa legtöbb Államában lényeg sikeres alkalmazattik

mindennemű bőrkütegek

ellen, nevezetesen idők pikkely-előmr, elődei kütegek, ugyancsak ten orv-rezések, ótvaz, fagydag, lábizzadás, fej- és szakállkorpa ellen. A Berger-féle kátrány-szappan tartalmazza a fa-kátrány-mak 40%-át és minden egyéb, a kereskedelemben előforduló kátrány-szappanoktól lényegesen különbözik. Időit bőrbetegségeknek sikeres alkalmazattik a kátrány-szappan helyett a

Berger-féle kátrány-kénszappan.

Mint gyengébb kátrány-szappan az arbor tisztító tulajdonságai előmozdítására, a gyermekeknek valamennyi bőrbetegségei ellen felhasználható bőrtisztító, mosó és furdószappan mindennapi használatra szolgál 6131

Berger-féle glicerín-kátrány-szappan

25% glicerín-tartalommal és ünnom illattal. Mint kiváló bőrapótló szer kitűnő eredménytel használattik, továbbá a 1584

Berger-féle borax-szappan

kiütések, napcsúdás, aszeptik, miltosser és egyéb bőr-bajok ellen.

Érte minden fajnak 70 fillér használati utasítással együtt. A vásárlásnál határozottan Berger-féle kátrány-szappant és borax-szappant kérjen és nézze meg az itt látható védjegyet és a G. Hell & Comp. cégjegyzékét minden címre. Kitéve díszlelvéllel Bécsben 1888-ban és aranyéremmel a párisi világkiállításán 1900. Minden egyéb gyógy- és egészségügyi szappan, mely Berger-féle gyártmány, a minden szappanhoz mellékelt használati utasításon fel van sorolva. Kapható minden gyógyszertárban és hasonló üzletben. Nagyban: G. Hell & Comp., Wien I., Biberstr. 8. Magyarországi főraktár: Török József Gyógyszertára, Budapest, Király-u., Thalimayer és Seitz, Zrínyi-utca, Molnár és Moser drogueriák, Koronaherceg-utca. Kicsinyben minden budapesti, valamint Magyarországon összes városban minden gyógyszer-tárban, továbbá a jobb drogueriákban és illatszertárakban.

Raktár Aradon: Hajós Árpád és Roxnyay Mátyas gyógyszerész uraknál, Vostek és Weiss drogueriájában és kapható az összes hazai gyógyszer-tárakban. 1686

A Liniment. Capsici comp., a Hergony-Pain-Expeller
egy ségységű készítmény, mely már sok év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek készítményként használatban, ezáltal is megismerhetők, bebizonyították.

Figyelemre méltó! A Hergony készítményeket mint beváltatottat óvatossággal használják és csak olyan ügyes fogadják el, mely a „Hergony” védjeggyel és a Richter cégjegyzékével ellátott dobozban van csomagolva. Ára üvegekbe: K-80, K 1.40 és K 2.- és egyesítván minden gyógy-szerrel használatba kapható. — Főraktár: Török József Gyógyszertára, Budapest. Dr. Richter gyógyszer-tára az „Arany országhoz”, Prágában, Hlávka utca 5. sz. Minden napkiállítás.

Óvás

A vastag, puha szappanhab ellen, amelyet ha nem gondosan távolítunk el, úgy a bőrt nyúlósá teszi. Fehér bőrt betegít, ezt gyártani is helytelen. Az okos bőrápoláshoz az ideális toletta szappan kivül még 3féle szükséges: 1. A bőrt azonnal és alaposan meg kell tisztítani a bőr felhámításól és piszoktól. 2. A bőrt nem szabad kiszáradni, sem zsír-talanná tenni vagy keményvé. 3. A jó vérkeringést a bőr alatt kis orv-szerrel által kell előmozdítani és azáltal, hogy a bőrt megsértetünk, a bőrtisztatlanságot azonnal el kell távolítani.

Megfelel az Ön által használt szappan ezen követelményeknek?

Ma nem, úgy tegyen kísérletet a legújabb gyártott Sesan-szappannal. Az orvosok százai elismerik a Sesan szappan kiválósgait Sesan toletta furdószappan 70 fill. Toletta szépség-szappan 1 kor. 20 fill. Készítőtő szappan 20 fill. Kapható gyógyszer-tárakban, drogueriákban és megfelelő üzletben. 5792

Dr. L. Sedlitzky, csász. és kir. udvari szállító
Salzburg.

Nagymennyiségű
maculatura
jutányos áron
eladó.
Bővebbet a kiadóhivatalban.

5919 14.000 méter finom fehérített
Rumburgi vászon maradékok!
Maradék darabok hosszúsága 4-18 méter, amelyek a legfinomabb ruha és ágyneműre alkalmasak, métere 50 fillér. Kiválasztott 14-18 méter hosszú darabok 55 fillér. Legalább 5 kg. súlyu (circa 45 méter) postaküldemények utánvétel. A meg nem felelőkért a pénzt azonnal visszaküldöm.
S. Stein Leinenweberei Nachold in Böhmen.

10470-1908.
Hirdetmény.
A m. kir. honvédelmi ministerium rendelete nyomán ezennel közhírré tesszük, hogy a cs. és kir. közös hadseregbeli hadapród-iskoláiban magyar honos ifjak részére fentartott mintegy 300 ingyenesen magyar állami hely fog az 1908-1909. iskolai év kezdetén betöltetni.

A felvételre vonatkozó részletes feltételek a városi katonai ügyosztályban betekintheők.
A katonai iskolák bővebb ismeretetésére szolgáló „Tájékoztató” a honvédelmi ministerium segédhivatali főigazgatójától díjmentesen kaphatók.
Arad, 1908. évi április hó 4-én.
A városi tanács.

A már közkedvelt **glogováci gyermekzenekar** München karmester vezetése alatt, ki most külföldi körutjáról hazaérkezett, MA, vasárnap délután 2 órától este 9 óráig a városligeti vendéglő teraszán, válogatott zenedarabokból **HANGVERSENYT RENDEZ.**
Kitűnő konyha! Szabad bemenet! Elsőrendű italok!

Kötőgépek

kézi vagy motorikus erőre berendezve, kitűnő kivitelben, bármely kötött áru — mint női- és férfi-harisnyák, keztük, fűző-védők, alsó ruhák stb. — előállítására.

Eduárd Dubled & Co. Couvet (Schweiz) leghíresebb gépgyára.
Grand Prix Paris 1900. Grand Prix Mailand 1906.

Vezérképviselőség: Giedion, Wien. IX. Kolingasse 3.
Ismételadók és ügynökök magas jutalék mellett kerestetnek.
Biztos kereset minden háznál! 5781

Nemesak a boni, hanem a helyi ipart is pártoljuk!

Spanlang János

épület-, műlakatos- és mérlegkészítő műhelye
Arad, Florián-utca 66. sz. (Saját házában.)

Ajánlja a n. é. helybeli és vidéki közönség figyelmébe szakszertűen és kitűnő munkaerővel berendezett

épület-, műlakatos és mérlegkészítő műhelyét.

Elvállal minden e szakmájába vágó munkákat, u. m.: épületek felvasalását, takaréktűzhelyek, kapuk, erkélyek, folyosók, lépcsőzetek, sűrűcsiszolatok, verendák, övtetők és cimitálak elkészítését, modern minták és izléses kivitelben. — Ugyisint elvállalja mindennemű Meidlinger-féle kályhák és szivattyús kutak szerelését, továbbá tizedes-, százados- és hid-mérlegek elkészítését bármely nagyságban a legjutányosabb árak mellett. — Javítások mérsekkelt árak mellett eszközöltetnek. Minden munkáért kezesesség vállalatik. — Minden munka személyes felügyelet alatt készül. Kitűnő munka, pontos és szolid kiszolgálás. — A n. é. közönség szíves megbízásait kerve, kiváló tisztelettel: **Spanlang János**, épület-, műlakatos és mérlegkészítő, Florián-utca 66. sz. 1761

Tervez és költségvetés díjmentesen készítetik.

„VASS“-szálloda

ARAD.

Van szerencsém a m. t. közönség b. tudomására hozni, hogy több évtized óta a legjobb hírnévnek örvendő „VASS” szállodat és kávéházat özv. Duffner Józsefne urnától megvettem és f. évi április 1-től saját nevem alatt vezetem. Legfőbb törekvésem leendő, hogy a m. t. közönség pártfogását teljes mérvben kiérdemeljem. Mivégből a szálloda összes vendégszobáit modern stílusba renoválom és villanyvilágítással szerellem fel. Ugyisint a kávéházat is megfelelően rendezem be, ahol is mindenkor a legkitűnőbb és legfinomabb kávéházi italokat, a saját termésű öt éves pankoal rizlingi boralmat 4 és 7 decis, valamint pilseni ősforrás sört palackokban a legjutányosabb árakon szolgáltatok ki. — Minden vonat induláskor és érkezéskor saját omnibuszom. 1575 Kiváló tisztelettel

Haas Albert, szállodás és kávé.

Keresek

200 drb.-tól 600 drb.-ig

birkát felesbe.

Kiss Antal,

Taucz. 1916

500 koronát

fizetek annak, aki **Bartilla-** fogvizének használatát mellett, üvege 70 fill. valaha ismét fogtájást kap, vagy a szája büzlök. **Bartilla A. örökösök**, (E. Winkler) **Wien**, 19/1 Sommer-gasse 1. — Kapható **Aradon** minden gyógyszerárban, különösen **Földes Kelemennél**, **Deák Ferencz-utca 11. sz. és Roxanyay Mátyásnál**, Szabadság-tér. Kérjük mindenütt határozottan **Bartilla-féle** fogvizet. Hamisítványok feljelentés 161 díjzatnak. 622

Több mint 25 év óta elismert legolcsóbb bevásárlási forrás!

Kilényi C. és Társa

divat, készmő, rövidáru és fehérnemű üzlete
a „kék golyóhoz”

Arad, József főherceg ut II. szám
(Karolina-utca sarkán.)

Nagyon olcsó árban árusítanak: vásznak, divatszövetek, blous selyem, barchetek, trikó ingek és nadrágok, sapkák, keztük, harisnyák, cipők, gyermek ruhák, női és férfi ingek, nyakkendők, ágyszerítők, paplanok, esőernyők, stb. 1931

Legolcsóbb bevásárlási forrás!

10158—1908.

Hirdetmény

A magyar kir. honvédelmi miniszteriumnak rendelete nyomán ezennel közhírré tesszük, hogy a magy. kir. honvédfőreáliskolába és a honvéd Ludovika-Akadémiában az 1908—1909. tanév kezdetén több részint teljesen díjmentes, részint féldíjmentes államköltséges, illetőleg alapítványos és fizetéses hely fog betölteni.

A részletes felvételi feltételek a városi katonai ügyosztályban betekintheők.

Arad, 1908. évi április hó 4-én.

A városi tanács.

A „FOROSÓ” kalap a legegészségesebb és legkeilemesebb fejviselet.

171

A folytonos szellőzés következtében a legjobb védő fejfájás és idegesség ellen: ellenzi a hajbetegségeket és a hajnak növesét előmozdítja.

Törvényileg védve.

Csak akkor valódi, ha fenti védjeggyel van ellátva.

Kapható egyedül Arad és vidéke részére:

MÜNZ I. elsőrendű kalap, uridivat- és fehérnemű üzletében ARADON.

A cs. és kir. 38. gy. ezred tisztikarának szállítója. — Állami tisztisellők szállítója.

Kirakataimban állandóan a legszebb és legjobb izlésű nyakkendők láthatók.

Nyári szezonra meglepő szép szalmakalap ujdonságok.

!! Megérkeztek a tavaszi ujdonságok !!

Zimmermann Ignác

norinbergi, diszmű és férfi divatáru-üzlet — Arad, Szabadság-tér 21. (Lengyel-ház.)

Ajánlja a nagyérdemű közönség figyelmébe dusan felszerelt raktárát, mint elismert elsőrendű és legolcsóbb beszerzési forrást, ahol pontos és lelkiismeretes kiszolgálás mellett a legelőnyösebb árban szerezhetők be: férfi kalapok, keztük, nyakkendők, ingek, harisnyák, egyszóval mindennemű uri divatcikkek, valamint gyermek-sapkák és kalapok. Gyermekkoscsik, gramofonok, lemezek. Nagy választék férfi- és gyermek szalmakalapokban. Eső- és napernyők nagy raktáron. Séta botok. Utazási cikkek. Valódi Lignum-Sanctum tekegolyók és bábuk.

Valódi amerikai önműködő ablakredőnyök nagy választékban.

302—1908. végreh. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közzhírré teszi, hogy az aradi kir. járásbírósnak 1908. évi Sp. IV. 121/3. számú végzése következtében Dr. Somló Armin ügyvéd által képviselt, Farkas Ábrahám aradi cég javára, Steiner Vilmosné és Társa cég ellen 455 kor. 63 fill. s jár. erejéig 1908. évi február hó 5-én foganatosított biztosítási végrehajtás útján lefoglalt és 952 kor. 50 fillerre becsült következő ingóságok, u. m.: lovak, hordók, stb. nyilvános árverésen eladottnak.

Mely árverésnek a pécskai kir. járásbírósnak 1908. évi V. 47/4. sz. végzése folytán 365 kor. 33 fill. tőkekövetelés, ennek 1907. évi október hó 31. napjától járó 5% kamatai erejéig, Magyar-Pécskán, végrehajtást szenvedett lakásán leendő megtartására 1908. évi május hó 11-ik napjának d. e. 8 órája határidőül kitzetetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le-és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendelhetik.

Kelt Pécskán, 1908. évi április hó 28. napján.

Tichy Árpád,
kir. bír. végrehajtó.

1957

Hair regenerator.

Ártalmatlan készítmény, mely az ő-z hajnak eredeti színet adja vissza. Nem festek, hanem a gyökerekre ható készítmény, melytől a haj puha selyem fényű és gyönyörűen szíró lesz, a minő az eredetileg volt. Korpa képződés megszűnik, ugyszintén a haj hullása is nem piszkol.

Ára 2 korona. 271

Földes Kelemen
gyógyszertára Aradon.

Szőlő-oltványokat,
valamint gyökeres riparia portallis
szőlő-vesszőket
bármely mennyiségben szállít

HÁMORY GAZDASÁG
szőlőoltvány-telepe Arad.

Bővebb felvilágosítással és árajánlattal szívesen szolgál

Deák Ferenc-utca 3. szám alatt.
Telefon 229.

Fajtsza riparia portallis alanyon oltott elsőrendű, duggyökérszerű bor- és csemegetelje 296

Szőlő-oltványokat,

Értesítés!

Van szerencsém a n. é. közönség szíves tudomására hozni, hogy **Thököly-tér 1. szám alatt**

borbély és fodrászüzletet

nyitottam. Kérem a n. é. közönség szíves pártfogását.

Teljes tisztelettel

Urbán Lajos,

fodrász. 1926

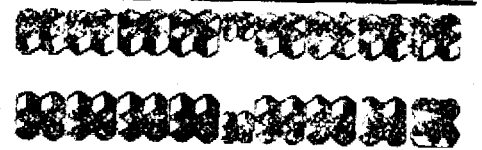
7583—1908. kh. sz.

Hirdetmény.

Saeckl W. Antal aradi lakos Fa-utca 1. sz. a telkén egy vám-és műmalom felállítására telepengedély iránt folyamodván, az 1884. XVII. t.-c. 27. § a értelmében a telep helyszín tárgyalására határidőül folyó évi május hó 11-én d. e. 11 órájára kitzetetik, a melyre az érdekeltek ezuton is meghivatnak azon észrevétellel, hogy a telep helyszín és tervrajza, valamint az üzem módjának leírása a kapitányi hivatal iparügyi osztályánál folyó évi május hó 11-ig, mindenkor a hivatalos órák alatt betekintheső a netáni észrevételek írásban ugyanott, élőszóval pedig a helyszíni tárgyalás alkalmával megtehető, mert amennyiben ilyenek nem említetnének, s ha köztekintetek gátlólag fel nem merülendnek, a telep engedély az idézett törvény 30. §-a rendelkezéséhez képest ki fog adatni.

Arad, 1908. évi április hó 29-én.

Sarlot,
fők. apitány.

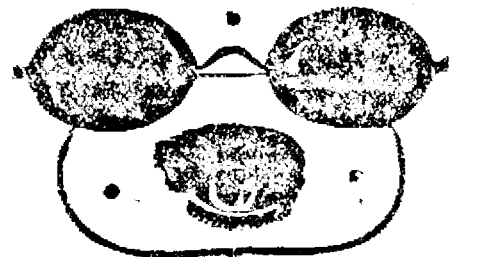

Előrendelő Iűtszerész űzlet.

DICK SAMU

Arad és Műszertár

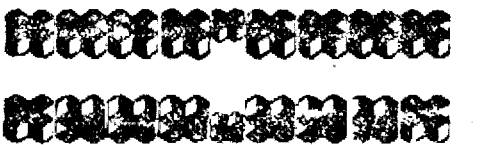
Arad, Thököly-tér és Wallzer János-utca sarkán

Mind az javít mindennemű órákat addig az jóvállás mellett a legolcsóbb árban. Aradon tart mindennemű színházi látványt a legkülömbözőbb kiállításban. Legjobb lorgnettek, orrcsipek és szemüvegek. Arany, ezüst, nickel és bakker. Belső csont keretűben. Legjobb áruválasztás.

Nagy raktár sűrűségi fokmérő, szén, musz és szesz részére továbbá mindféle hőmérők, mindennemű kivitelben.

Szemüvegek és orrcsipek ár-velei rendelés szerint azonnali kitzetnek.

TERVEZET.

Alulírottak „Szabadalmazott cement karó gyár részvénytársaság” cég alatt szőlő és egyéb karóknak gyári és nagybani előállításával foglalkozó vállalat létesítését tervezik.

A vállalat tárgya: szőlő és egyéb karóknak sodronyvázás betonból **Dániel Dezső** ur szabadalmazott módszere szerinti való előállítása.

A részvénytársaság alaptőkéje: 150000 korona, mely összeg részvényaláírás útján szereztetik be, e célból 3000 drb. 50 koronás és névre szóló részvény bocsájtatik ki.

Az aláírás személyesen, vagy meghatalmazott által eszközölhető.

Az aláírás alkalmával minden egyes részvény 10%-a és részvényenkint 2 korona alakulási költség fizetendő az aradi központi takarékpénztárnál és annak nyugtájára.

A jegyzett részvényekre részvényenkint 25 korona f. évi május hó 30-áig és 20 korona f. évi július hó 1-éig lesz fizetendő a fentebb megjelölt intézetnél.

Az aláírás zárideje: 1908. május hó 30.

A vállalat határozatlan időtartamu.

Az első igazgatóságot 3 évre az alapítók nevezik ki. Az igazgatóság az három első évben fizetést nem kap.

Tuljegyzés esetén az alapítók a részvényjegyzések leszállítását, vagy teljes törlesztését maguknak tartják fenn.

A részvényjegyzők az aláírás záridejétől számítandó 2 hónapon belül alakuló közgyűlésre hivatnak meg.

Ha a közgyűlés 2 hó alatt nem hivatik össze, vagy ha az aláírás siker nélkül marad, az aláírók befizetett pénzeiket levonás nélkül visszakövetelhetik. A visszafizetés kötelezettsége az alapítókat egyetemlegesen terheli.

Kelt Aradon, 1908. évi április hó 15-én.

Az alapítók:

Szabó Zoltán,
földbirtokos.

Steiner József,
építész.

Báró Bohus Lajos,
földbirtokos.

Kintzig János,
földbirtokos.

Vásárhelyi János,
szőlőbirtokos.

Báró Bánhidny Antal,
földbirtokos.

Gróf Königsseggy Fidél,
földbirtokos.

ménesi Lócs Rezső,
v. tanácsos.

Domány János,
borkereskedő.

Dr. Keresztes Gyula,
megyei főügyész.

végvári Neuman Dániel,
gyáros.

váradai Török Gábor,
szőlőbirtokos.

Daniel Endre,
bizt. titkár.

Dr. Velcsov Géza,
ügyvéd.

Magy. kir. szab. osztálysorsjáték

Az 1908. május 21. és 23-án kezdődő

XXII. sorsjáték **I. osztályának**

huzására szóló sorsjegyek nálam már kaphatók.

Az eredeti árak a következők:

1/1 sorsjegy 12.— korona | 1/4 sorsjegy 3.— korona
 1/2 " 6.— " | 1/8 " 1.50 "

Sorsjegyek dus számválasztékban kaphatók, többek közt a következő számok:

99351	99358	99364	99375	11956	11975	36051
4/4	4/4	4/4	4/4	8/8	8/8	8/8
	36060	36051	55801	55810	55824	
	8/8	8/8	8/8	8/8	8/8	

Az 1903. július 15-én eszközölt huzás alkalmával az általam eladott

36051 szám tizenötezer koronát, az 1905. évi április hó 15-én eszközölt huzás alkalmával az általam eladott

36053 szám ötezer koronát és az 1906. évi február hó 14-én eszközölt huzás alkalmával az általam eladott **99354 szám tízezer** koronás nyeremények. Ezekon kívül számos 2000, 1000 és 500 kor. nyereményeket fizettem ki.

WALLFISCH ÁRMIN

bank- és váltó üzlete Aradon. 1945

Alapított 1875. évben. Helybeli és megyei telefonszám 129.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Szent László (Püspök) hév víz-gyógyfürdő

Nagyvárad mellett, KERNÁTS JÁNOS, fürdőbérlet kezelése alatt.

Kényelmes közlekedés. Vasúton Nagyváradtól fél, kocsin 3/4 órai távolságban. Május—augusztus hónapokban naponta 12. vasárnap és ünnepnapokon 15 vonat közlekedik Nagyváraddal. A vasúti állomás a fürdőtelepen van.

Az európai hírv 41° C. meleg természetes hév víz javulva van: az ízületek és lamok cauzos bántalmainál, idült s különösen savas ízületi lótoknál, csonttörések és különösen visszamaradt vastagodásoknál, köszvénynél és annak különböző alakjainál, idegbajoknál, melyek rheumatikus alapon keletkeznek (ischiasnál); különböző bőrbajoknál, végre női bajoknál; belsőleg: heveny és idült gyomor bántalmak, májbajok, vesekővek esetében. Allandó fürdőorvos: dr. Nagy Ignác.

A különböző igények szerint berendezett nagyszámu szobák napi ára 1 kor. 20 f. és 6 kor. között váltakozik. Gyógyterem (Cursalon) hírlapokkal, zongora, könyvtár és tekeasztallal. Terraszok szép kilátással. Éttermek, cukrászda, sétahelyek a fürdőtelepen és a mellette elterülő őserdőben. Az erdőben jó tekepálya és Lawn-Tennis.

Öt tükörfürdő és három kád fürdőn kívül mór fürdők is vannak rendszeresítve. Fürdők 40 fillértől 1 kor. 20 fillérig. Elsőrendű, kitűnő zenekar. — Telefon-összeköttetés Nagyváraddal. — Villany-világítás. A legszebb kirándulás és szórakozási hely. — Konyha és vendéglő a bérlet saját vezetése mellett. — Prospektust kívánatra küld a fürdőkezelőség. 1914

Circus Pikard Testvérek
 a Béla-téren.

Ma, vasárnap
két nagy előadás

dus tartalmu műsorral.

Délután 4 órakor és este 8 órakor. 1956

Az előadás minden időben megtartatik.

Telefon szám 151.

Nagy könyvkötészet.

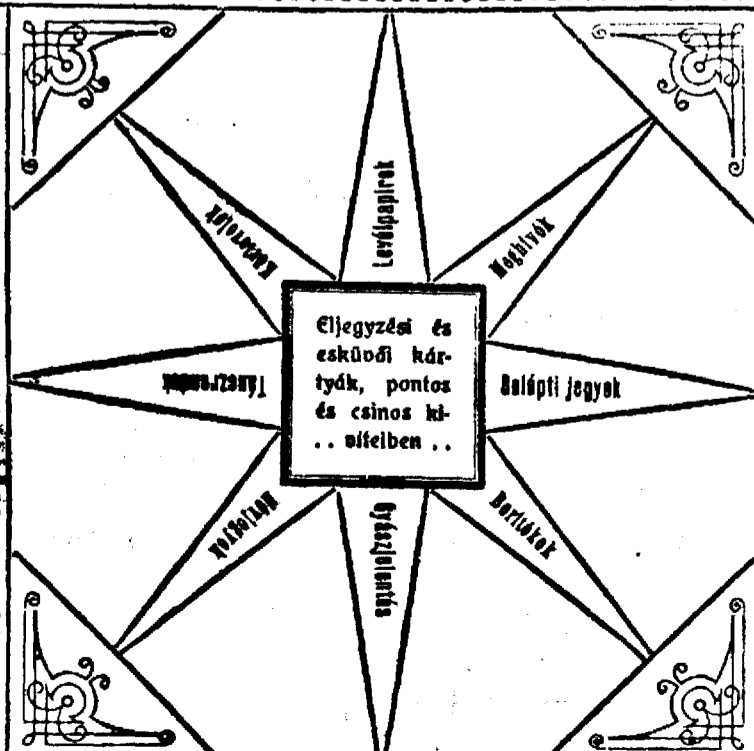
ARADI NYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
 KÖNYVNYOMDÁJA
 ARADON, JÓZSEF FŐHERCZEG-UT 22. SZ.

Betű-
 tömön tő de.

Riánlja
 kifűnűen berendezett és a mai kor igényeinek teljesen megfeleleűen felszerelt

NYOMDÁJÁT,

hol mindennemű nyomtatási munkák gyorsan, pontosan és a legmodernebb kivitelben jűtányos árban készíttetnek el.

Aradi Közlöny

a legnagyobb és legelterjedtebb vidéki politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Helyben:
 1 évre . . . 24 korona.
 1 hóra . . . 2 korona.

Vidéken:
 1 évre . . . 28 korona.
 1 hóra . . . 2 kor. 40 f.

Szerkesztőségi telefon 367.
 Kiadóhivatal " 161.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Felvilágosításokat teljesen ingyen ad a
 Kiadóhivatal:
 József főherceg-ut 22. szám.
 — Telefon szám: 151. —

Hirdetések felvételnek a
 kiadóhivatalban:
 József főherceg-ut 22. szám.
 — Telefon szám: 151. —

Tudakozódásnál kérjük a hirdetés alatt levő számokra hivatkozni.

Am apró hirdetések előre fizetendők.

Ezen rovatban minden szó egyszeri beiktatásának ára 4 fillér, vastagabb betűből 8 fillér. — Cselekedet kereső vagy cselednek ajánkozó apró hirdetés 20 szóig 50 fillér, minden további szó 4 fillér — Hirdetési levelezőlapok 50—60 fillérért és 1 koronáért kaphatók lapunk elárúsító helyein.

A K I N E K

ismeretség híján

házasárra,
 nevelőre,
 üzletvezetőre,
 könyvelőre,
 segédre,
 japánra,
 gazdaságitra,
 kulcsárra,
 viaszallásra,
 kertészre.

kulcsárra,
 gazdaságitra,
 szakácsnőre,
 szobaleányra,
 házi- vagy,
 irodaszolgára,
 pénzeszedőre,
 házmesterre,
 stb.-re
 van szüksége.

A K I

eladni kíván

butort,
 songorát,
 bort,
 gyümölcsöt,
 gabonát.

üzletet,
 műhelyt,
 lakást stb.;
 vagy

A K I

bérbeadni kíván

birtokot,
 házat,
 vadászterületet.

halászatot,
 telket,
 kocsit,
 lovat.

A K I

mindeneket vétel vagy bérbevitel céljából keresi;

A K I

valamely állást betölteni kíván; legbiztosabban értesít, ha az

„ARADI KÖZLÖNY“

kis hirdetési

rovatát használja.

Árva leányt

kinek némi hozománya van, nőül venni óhajt egy intelligens iparos segéd. Leveleket „Komolyság” jelíge alatt a kiadóhivatal továbbítja.

200 koronát

kap az, ki 1 év múlva magas hivatalba lépő fiataloknak 2000 kor. kölcsönt közvetít. „Közvetít” jelíge alatt a főpostán marad. 1951

Izletes házikoszt

kapható intelligens özvegy urnőnél. Ugyanott butorozott szoba kiadó. Szabadság-tér 10. II. 23.

Perfect magyar levelező

nőtlen, kerestetik. Ajánlatok szorgalom jelígevel kiadóhivatalhoz címzendők. 1704

Raffia, kékkő,

első minőségben kapható versenyáron alul Kovács Soma és Társa cégnél Aradon. 1704

Hegyi borok

új és ó, rizling, bakator és vörös igen jó minőségben kapható Palkó Lázár szőlőbirtokosnál Pankotán. 1573

Egy 4 hold terjedelmű szőlő

rajta álló ház és kolnával, a kovaszinczi hegyen szabad kézből eladó. Bővebbet Stachler Ádám divatáru üzletében Temesvár, Küttl-tér 3., vagy Hackl Ignác urnál rőfös, rövidáru kereskedő, Uj-Arad, Fő-utca. 1937

Nevelőnőnek

ajánlkozik német kisasszony, előkelő helyre, nagyobb gyermekek mellé. Ajánlatokat a kiadóhivatal közvetít „Nevelőnő” jelígevel. 1938

Eladó

gyorokon 5 m. hold termő szőlő, szép lakház, pinceberendezéssel. Bővebbet Aradon, Hajó-utca 28., Kovács Imrénél. 1943

Eladó

1/3, 1/4-es Wertheim Cassa, egy új 75 frtos varrógép 80 frtért, egy új 110 frtos hajós varrógép 45 frtért Bildhauer, Orcy-utca 14. 1942

Nagyobb üzlethelyiséget

keresek az Andrássy-tér, Minorita-templom oldalán. Ajánlatok a kiadóhivatalba, üzlethelyiség címen. 1958

Modern kölcsöntár.

Aki olvasni akarja rögtön a megjelenés után a szépirodalmi újdonságokat, az olvasson 8 fillér napi kölcsöndijért Ingusz I és Fia modern kölcsöntárában, Arad, Weitzer János-utca. Telefon 517. 201

Eladó házak!

Kiss Ernő-utca 7 sz. kerttel, Szt. István és Lujza-utcai sarok ház (Lujza u. 1a.) Értekezhetni Kiss Ernő u. 7 sz. alatt.

Eladó vagy bérbeadó

egy 30 év óta fenálló üzlet és korcsma helyiség házzal együtt a község legélénkebb helyen, halál eset miatt kedvező fizetési feltételekkel Bővebbet özv. Kohn Nat-hané Kurtics.

Eladó

kovaszinczi hegyen a motor meg álló mellett 4 katasztrális hold termő szőlő teljes felszereléssel. Bővebbet Uj-Arad Fő-ut 13. a tulajdonosnál. 1872

Kornyolt cementfedélcserép

készítéshez szükséges asztalok és lemezek betegség miatt jutányosan eladók. Kossuth-utca 66. az emeleten. 1845

Szőlő!

A muszkai hegyen egy jó fekvésű 5 holdas termő szőlő szép nagy épülettel, uri lakással, teljesen berendezve eladó. Cím a kiadóhivatalban. 1745

Kerestetik

augusztus elsejére: 3 szoba földszint vagy az első emeleten szalon helyiségnek a főtéren vagy annak közvetlen közelében, vagy 4 szoba konyha minden hozzá tartozóival. Cím a kiadóhivatalban. 1930

Veszek könyvtárakat

és hangjegyeket. Minden újdonság raktáron. Antiquarkönyvek. Könyvtárak berendezése. Nyomatványok elkészítése. A „M-kvtár” és „Univ. Bibliothek” összes számai raktáron. Kölcsönkönyvtár. Kerpel Izsó könyv- és papirkereskedése, Aradon. 212

Állandóan alkalmi vételek.

Ifjusági iratok félárban. diszlevélpapír feltűnő olcsón. Festőminták kölcsönintézet. 100000 köt. kölcsönkönyvtár. Krausz Paulin, Színház-épület, telefon 511. 995

Egy jóforgalmu sütőde,

a mely naponta 30—50 forint forgalmat csinál, más vállalkozás miatt, teljes berendezéssel, azonnal eladó. Cím a kiadóhivatalban. 1474

Jég,

kristály tiszta. Kapható havi bérletben naponta házhoz szállítva. Petőfi-utca 7/a. Telefon 199. szám. 1681

3 szobás lakást

fürdő- és cselédszobával lehetőleg új házban aug. 1-re keresek. Ajánlatok bér megjelölésével a kiadóba kéretnek hivatalnok jelíge. 1795

Eladó

a belvárosban egy 2200 koronát jövedelmező ház. Bővebbet e lap kiadóhivatalában. 1918

Könyvelő,

ki a gépirást is bírja, május 1-ére állást keres. — Cím a kiadóhivatalban.

Intelligens

özv. urnőnél jó házikoszt kapható. Bővebbet Thököly-tér 4., ajtó 3.

Föld eladó.

186 hold prima bánáti kánán föld, 100 lépésnyire az ujonnan épült knézi vasuttól, Vingáról egy órányira, betegség folytán, tagban vagy parcellázva eladó, vevőnek a vételhez netán még szükséges kölcsön, tőkekamat törlesztéssel együtt 4.65% mellett megszerzik. Felvilágosítással szolgál Herold Béla, Baracház, Temesmegye, kinél kisebb parcellák is vehetők. 1913

Ügyes, gyors és gépiró-hölgy

vagy férfi, ki magyarban, németben perfekt, helybeli részvénytársasághoz, azonnali belépésre kerestetik. Ajánlatok „Megbízható” jelígevel a kiadóba intézendők. 1827

Eladó

egy 4 lángu ebédlő gázluszter, egy nagy dugaszoló gép, egy csinos vaskályha, egy teljesen felszerelt méhes, méhecskék nélkül és 2 drb. ászok boroshordó 50—70 hektoliteres, minden a legjobb karban. Cím a kiadóhivatalban. 1744

Pankotán

az ugynevezett „Bokréta” hegyen egy 8 holdas szőlő 11.000 tőkével beültetve, 110 cm. távolságu ültetéssel, mely az idén a második termést adja a legerősebb állapotban, jó karókkal, eladó. Bővebbet levélbeni megkereséssel J. H. jelíge alatt, Pankota, posterestante. 1713

Négy önálló hölgy!

36 éves zeneileg képzett. (2 gyermekről gondoskodva van) 80000 kor. készpénzvagyonnal, 43 éves kath. gyermektelen özvegy 80000 korona vagyonnal, 29 éves kath. kisasszony 100.000 kor. készpénz vagyonnal, házbirtokosnő 40000 kor. készpénzzel, valamennyi teljesen független, férjhez menni óhajtanak. Nem anonym ajánlatokat tessék Schlesinger, Berlin 18. címre küldeni. 5794

Könyvkötészetünkben

egy ügyes fin

tanulónak

fizetéssel

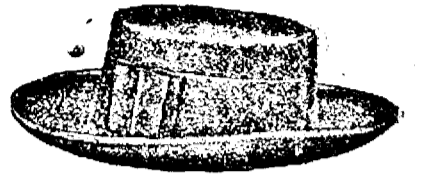
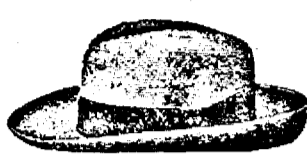
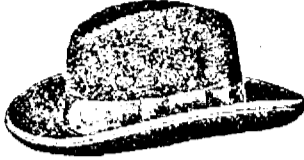
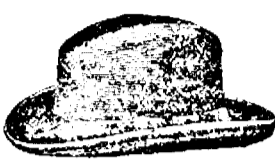
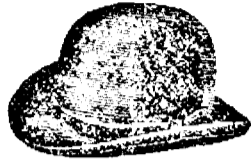
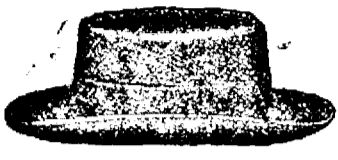
felvétetik.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Fischer Nagyáruháza

Arad, Szabadság-tér 12. sz.

tavaszi olcsó árjegyzéke.

Kedvenc király kalap fekete és színes frt 1.50 1.75, 2.—

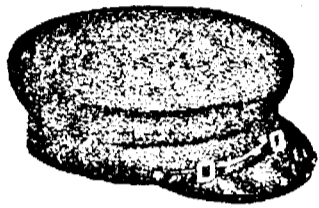
Elegáns finom kemény kalap divatos formában frt 1.95, 2.25, 3.50.

Jó strappa kalap minden színben frt 1.50, 1.75, 1.95.

Valódi nyulszőr kalap fekete és színes forint 2.50, 2.90

Sport kalap minden színben for. 1.35 | 1.50

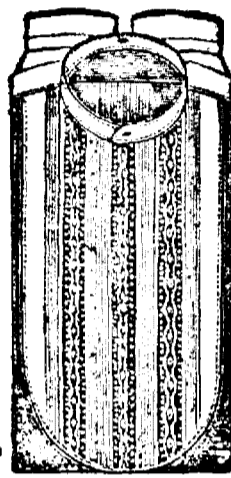
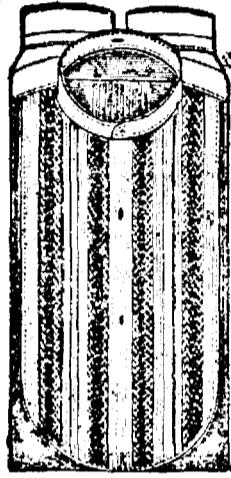
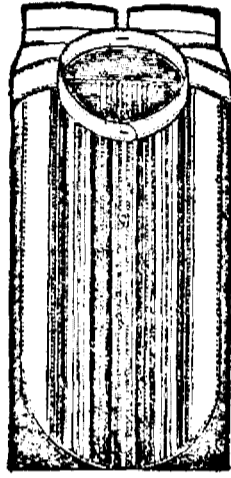
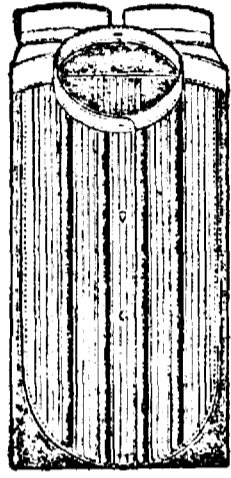
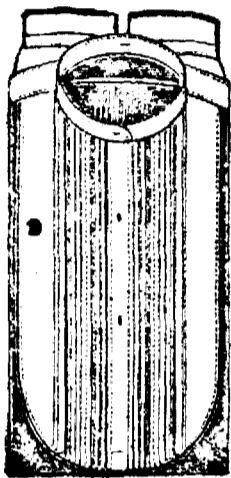
Gyermek kalap minden színben elegáns formában 90 kr. frt. 1.25, frt. 1.50.

Automobil sapka kész chevotból 40-50-65 krajcár.

Angol Spor tavaszi sapka 35-50-65 krajcár.

Férfi ing fehér sifonból vasalva forint 1.25.

Férfi ing fehér puha mellű reklám ár frt 1.50.

Elegáns színes férfi ing divatos minták frt 1.45

Angol sephir ing rendkívül jó és elegáns frt 1.75

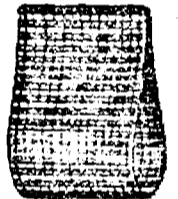
Francia batiszt ing angol sephir mellű különl. 1.95

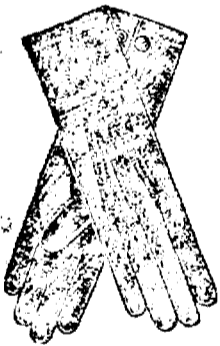
Divatos női harisnya minden színben, párja 35, 40 és 55 krajcár.

Tengerész sapka több színben 50 és 75 krajcár.

Finom ötrétű mansetta párja 27 kr. Elegáns színes divatos mansetta párja 25 kr.

Finom prágai bőr kesztyű párja frint 1.25.

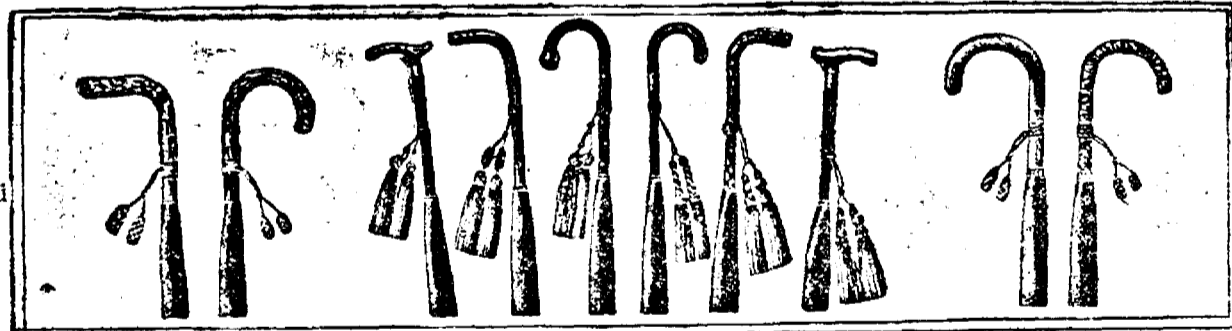
Selyem fiu nyakkendő 25 krajcár

Selyem nyakkendő csoda ár 35 kr

Selyem magánkötő elegáns színekben 47 kr.

Tiszta selyem nyakkendő selyem betét 59 kr.

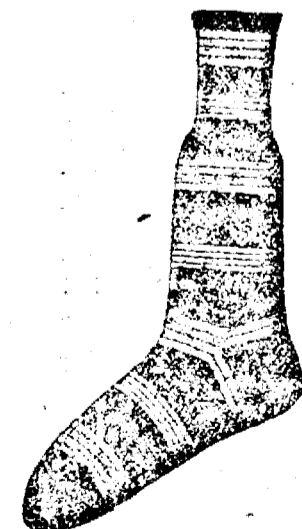
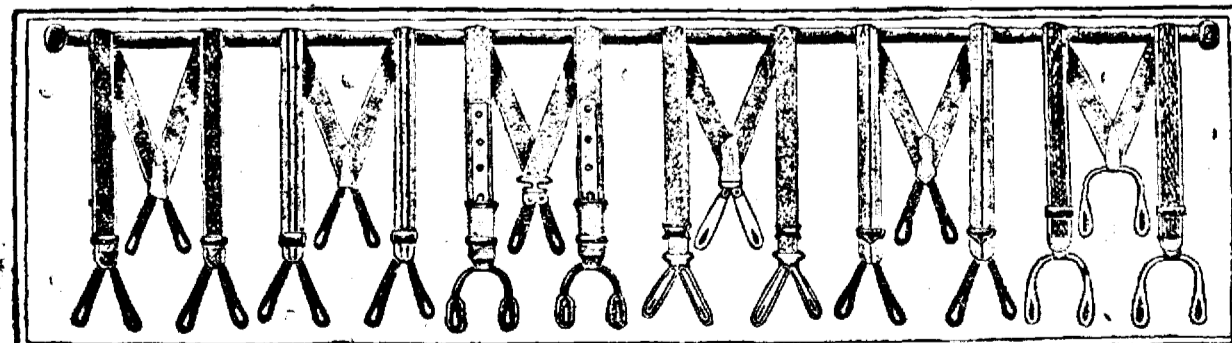
Legfin. selyem nyakkendő 75 kr.

Selyem strappa ernyő reklám ár frt 1.35.

Finom fekete női selyem ernyő sensációs olcsó ár frt 1.95

Férfi selyem ernyő frt 1.95

Férfi harisnya csak jó minőségű párja 19-25-35, kr.

Fiu nadrágtartó 25 krajcár.

Férfi nadrágtartó 35 kr.

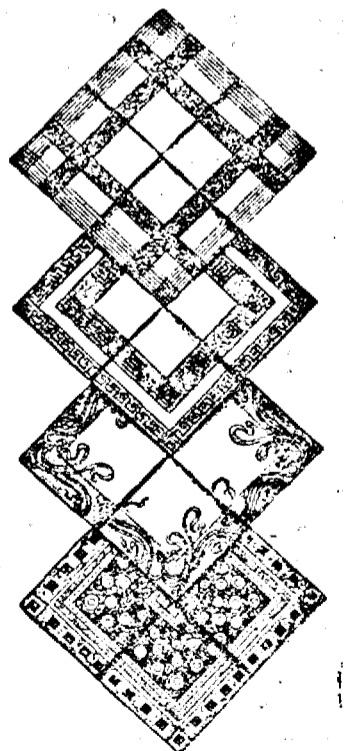
Reklám nadrágtartó 50 kr.

Finom gummi nadrágtartó 65

Elegáns selyem nadrágtartó 75 krajcár.

Legtartósabb nadrágtartó 95 krajcár.

Angol batiszt zsebkezdő elegáns színekben 19, 25, 30 kr.

Nagy választék kizárólagosan helybeli kézimunka férfi, női és gyermek czipőkben !!!